

BÊWNANS KE

Transcription © 2024 Ian Jackson

Transcribed by Ian Jackson into Standard Cornish spelling from the text as edited by Graham Thomas and Nicholas Williams (published by University of Exeter Press, 2007), with a few emendations. Initial mutations follow the original text, except that manuscript or restored *w* after particle *y* and conjunction *kyn* is treated as *wh*. Underlined vowels are to be taken as a single syllable. The inflected preposition **dhys** (short vowel) is written throughout but **dhis** (long vowel) might be substituted where rhythmically appropriate; **dhymma** (a variant of **dhymmo**) is written when required for rhyme. In Standard Cornish the inflected prepositions **anodha** 'from him' (a variant of **anodho**), **dhodha** 'to him' (a variant of **dhodho**) and **warnodha** (a variant of **warnodho**) are distinct from **anedha** 'from them', **dhedha** 'to them' and **warnedha** 'to them'; **dhwortha**, **gansa**, **ina**, **orta**, **ragtha** and **in danna** in this transcription are likewise to be taken as third person *singular* where the context requires. In keeping with the manuscript, **êwn** and **ôwn** are written for **ewn**. Devoicing (with or without aspiration) of subjunctive stems is recognized only where clearly indicated by the manuscript spelling. The possessive pronoun *y* with *feminine* reference at line 2943 has been spelled '*y*' purely as a reading aid; the by-form **hy** that is standard in revived Cornish is also generally used in *Bêwnans Ke*. Directions (these are only partially systematic) and manuscript annotations have been translated into Cornish. The line and stanza numbering was established by Thomas and Williams.

[*Pymp pythyonen yw gyllys dhe goll.*]

KE

[*Yma ev ow sevel in bàn.*]

1 Gordhyans dhe'm Arlùth a nev,
a vynnas clôwes ow lev!

Y weres [*text gyllys dhe goll*]

Sa' bàn in hanow an Tas

⁵ ha'n Mab ker ha'n Speryys Mas

ha kê sa [*text gyllys dhe goll*]

TRESSA BUGEL

2 Me re gùscas yn tefry

ha der hun yth hevelly

dhèm ow bos degys in bàn

¹⁰ ha ny welyn dê na drog.

Kyn fena gorrys dhe grog,

ny wòn êth e ahanan,

3 saw unn voys whег a bellder
a-uhof i'n uhelder
¹⁵ ow cōwsel cler
a leveryс pòr elyn:
“Devedhys o dha dermyn,
saw lemmyn unn marth a wher –
der vyrtu a pejadow
²⁰ te a drail heb faladow,
dell vynn Duw a'th prenas ker.”

SECÙND BUGEL

4 *By God!* te a veu marow
ha me avell mordarow
owth ola hag owth owtya!

KENSA BUGEL

²⁵ Dowtya a wren ha cria
ha parujy dhe fia.
Drog o dha gân owth owtya!

[Hag indella omdennas an vugeleth.]

KE

5 Dhe Jesu gordhyans ha grâss!
Yth esof inha dhe'm plâss
³⁰ ès dell desefsen ow bos.
[Ha Ke a wra mos wàr an men arta ha remainya a'y eseth.]
Gans grâss dhyworth an Drynjys
an men a'm deg desempys
poran neb y fenna' mos.

6 Tirys ov qwyck ha dyson!
³⁵ Nebes y whòn ow nacyon
i'n bÿs-ma. Ple ma ow boos?
Crist, der vertu a'th Passyon,
amend dhymm ow carnacyon,
Duw ha den kepar dell os!

FORSTOR

7 ⁴⁰ *Wel we met, cosyn, forsoth,*
'berth in forest ow arlùth!
Dhe wruthyl pÿth o dha dowl?
Dha negys, dhèm menek e,

py te a 'fÿdh edrega,
⁴⁵ kyn fes tregys gans an jowl!

KE

8 Ow negys ny wodhvedhys
na worshyp te ny 'fedhyth.
Dhe gys awos cog-dhevîs
me a'th sens jy pur harlot
⁵⁰ mar qwreta torn meur ùnsôt
dell ejos dhymm ow têt wys.

FORSTOR

9 Dha worthyp stowt dhymm yw bern!
Bys in Goodron dhe'n mytern
inter troos ha lappanow
⁵⁵ me a'th wor dhy heb astel.
Ena yma y gastel
ha Tewdar yw y hanow.

[forest. Goodron. gastel]

KE

10 *[text gyllys dhe goll]* so
[text gyllys dhe goll] tho *[pò dho]*
⁶⁰ gans grâss Duw, wàr ow ena!
[text gyllys dhe goll] r fol
m *[text gyllys dhe goll]* gosel
der rêson kyn tremena.

FORSTOR

11 Â, dhe'th corf ancombrynjy!
⁶⁵ Dar, fol a wreta senjy
Tewdar, an arlùth gwella?
Gojy pàn veus denethys!
Dha dermyn yw devedhys:
ny'th eus bêwa na fella!

[Ena yma an forstor ha Ke ow tos arâg Mytern Tewdar.]

12 ⁷⁰ Lowena dhys, Syr Tewdar,
aberth i'th tour!
Lowena dhys, corf heb par,
ha meur onour

dres peb i'n bÿs!

⁷⁵ An keth gwas-ma eus gena,
me a'n cafas, re'm ena,
i'n forest ha'n yet degÿs!

TEWDAR

13 Te javal, yw henna gwir?

Lavar heb gow!

⁸⁰ A byle teta dhe'n tir?

Menek dha bow

whath ha'th tyman!

Ho ys dhy lord? Tel me that!

Assa wrusta hager-prat!

⁸⁵ Gojy dendyl kemmys blam!

KE

14 *Yf thow wylt her the clen ryght,*

truly, Syr Kyng,

my Lord ys God of al myght,

that mad al thyng,

⁹⁰ *both gret and smal,*

ha me a vÿdh gelwys Ke.

Dres mor a Golan i'n dre

nowyth y tov, re Vyhâl!

[i'n dre. Golan]

15 Ow lester a veu lehen

⁹⁵ dres mor pòr dhown.

Nynj yw repref dhe'm ehen

hag awos own

me a diras

i'n forest a Rosewa.

¹⁰⁰ Ny wren vry pyw a's pewa,

kyn fe va arlùth mar vrâs.

TEWDAR

16 Â, owt warnas, traitour pur!

Lader yth os!

Me a wor y letsta sur

¹⁰⁵ aberth i'm coos

rann a'm kyrwas!

Re Sèn Jovyn a'n cûr loos,

me a vynn gweles dha woos:
te a ver'w inter hyrwas!

KE

17 ¹¹⁰ Gas cres! Rag den melygys
os er dha wu.
Na hevellyth benegys
nag abarth Duw
heb faladow,
¹¹⁵ rag me a'th clôwas ow ty
dhe Jovyn plos, gweth ès ky,
drog-el ha dyowl casadow.

[Yma Tewdar ow skynnya i'n plain.]

TEWDAR

^{117b} Owt, owt, owt!
18 Â, owt! Pleth av dhe gudhy?
Galsaf in fol!
¹²⁰ An jowl re deuth dhe'm cudhy
in mes a'y doll!
By Godys arme,
gans gwas yth ov duwhanhÿs
ha'm duw Jovyn iselhÿs!
¹²⁵ Ogh, ponvojyk yw ow garm!

19 Lavar uskys, te jaudyn,
raf casadow,
pan duw eus gwell ès Jovyn,
an caradow,
¹³⁰ dhymm dhe grejy,
pò te a ver'w der passyon,
kyn fe Sowdon Babylon
omma ragos ow pejy!

KE

20 Fy dhe Jovyn, tebel-el!
¹³⁵ Henna yw dyowl pur!
Nynj eus Duw saw onen lel
dhyn ny yn sur,
neb a wrug nev
ha myns eus gwrÿs
¹⁴⁰ i'n bÿs warbarth.

A'm derivas
na gemmer marth.
Na'n cressa a'n jevyth grêf!

TEWDAR

21 Mar qwrug dha Dhuw nor ha nev
¹⁴⁵ ha myns eus gwrÿs,
lavar dhymm pleth esa ev,
ha me a'th pÿs,
kyns bos neb tra.
I'n eur-na tyller nyns o!
¹⁵⁰ Desempys gorthyp dhymmo
ha gas clôwes rêson dâ!

[Pyth esa Duw kyns bos neb tra?]

KE

22 Scon te a vÿdh gorthebys
heb hirwyga:
Yth esa in y dhuwjys
¹⁵⁵ Duw ow trega
ha whath yma,
ha'y denjys eus recêvys
in Duw parfyt, me a grÿs,
a'n Werhes Ker Maria.

TEWDAR

23 ¹⁶⁰ Dha aflês a brederyth,
te fâls-gocky,
dhymmo vy pàn leveryth
kemmys mêstry
a'th Duw jentyl
¹⁶⁵ ha bos denjys in Duw pur.
Pàn y'n còwsyth, nyns os fur,
rag y brevy te a fyll.

KE

24 Tewdar, nynj ejos yn fas
wàr ow fordh hir.
¹⁷⁰ Crist, Mab an uhella Tas
yw Duw pòr wir
ha den heb nàm,
a'n Sperys Sans concêvyes

hag a Varia genys,
¹⁷⁵ kekefrÿs Maghteth ha mamm.

TEWDAR

25 Taw! Dhe'th cregy, gaja meur!
Chorl bodharak!
Gweth oja ès contrewer,
pylf clavorak!
¹⁸⁰ Sur te a'n pren:
ow galarow nynj yns lows
a unn rybot te dhe gows,
e vo kefrÿs Duw ha den!

26 Dha Dhuw yw onen heb fall:
¹⁸⁵ fy dhys ganso!
Te muscok, den yw aral.
Dha Dhuw ytho
yw dew heb gil,
ha Duw lel te a gôwsys
¹⁹⁰ nag eus ma's onen iwys.
Gorthyp lemmyn, te penn pyl'!

KE

27 Me a worthyp dhys certan.
Gorr with yn tâ!
Nynj eus gwir Dhuw saw onen,
¹⁹⁵ ha'n keth henna
yw den yn sur.
Duw yw der sùbstans y Das
ha den parfyт meur y ras
abarth y vamm, Gwerhes pur.

28 ²⁰⁰ Enef ha corf den yth yw.
In ketella
der rêson dâ
onen yw Crist,
Duw ha den, ow Arlùth gwyw,
²⁰⁵ neb a formyas nev ha'n bÿs,
ha henna ma's te a'n crÿs,
anfujyk os dres pùb jest.

TEWDAR

29 Mars o Crist Duw mar rajek,

pyw o y das?

²¹⁰ Te penn bobba lagajek,

ro gorthyp vas!

Bÿdh war! Na fall!

Anodho te re gôwsys,

saw pyw yw ny attendys.

²¹⁵ Yma dowt dhymm y vos gal!

KE

30 Na borth neb dowt molothak!

Godhvyth yn tâ

bos an Tas ollgalosek,

a wrug pùptra,

²²⁰ tas Crist Jesu.

Gwait y wordhya pùb termyn

ha nagh Astrot ha Jovyn

ha'th fâls-duwow in pùb tu!

TEWDAR

31 Owt! Te a laver an Tas

²²⁵ dhe wul pùptra –

ytho an Mab nag yw vas!

Obereth dâ

ny wrug na drog,

ha neb na wrelha neppÿth

²³⁰ y vos gwir Dhuw ny brevyth

bys venytha, te penn cog!

KE

[dhe drailya Tewdar dhe fêdh a Crist]

32 Oll myns a wrug an Tas Duw

an Mab a'n gwrug maga sur.

Mars yw dha dowl bos heb gu,

²³⁵ golsow lemmyn ha bÿdh fur!

An Mab yma

i'n Tas ha'n Tas ino ev –

unn Duw yns: gwrer nor ha nev.

Cryjyans compes yw henna.

33 ²⁴⁰ An Tas Duw ha'n Mab ker

ymowns bythqweth

unoos prest ow kesober',

a 'feus furneth

dh'y concêvya.

²⁴⁵ Ober an eyl yw prevys
aga obereth kefrÿs,
a mynnes y attendya.

34 An Sperys Sans galosek
yw heb qwestyon

²⁵⁰ i'n Drynjys, Duw marthùjek,
tryja person,
ow kesregnya.

Try person eternal yns
hag unn gwir Dhuw bytegyns.

²⁵⁵ Nagh dôwlujy ha serv E!

TEWDAR

35 Owt, owt, owt! *I am ful wod!*

Harow, harow!

By Mahumys precyus blod!

Bedhyth marow

²⁶⁰ a wel dhe'n pow!

Te a lever, tavas pann,
na'th eusta Duw saw onen.

Me a brev genes bos gow!

36 An Tas ha'n Mab der rêson

²⁶⁵ porrês yw Duw.

Te a gev ow bos gwiryon.

Attend ha clôw –

na vÿdh idyot!

Tryja sur yw an Sperys

²⁷⁰ a veu dhyrag leverys.

Ytho try duw yma dhys:

Jovyn, Beryth hag Astrot!

KE

37 Fy dhe Jovyn ha Beryth
hag Astrot plos

²⁷⁵ ha dhe gemmys a govyt
ha dëdh ha nos

aga servya.

Heb dowt, kynth yns persons try,
i'n Drynjys onen yns y,

²⁸⁰ Duw galosek dh'y wordhya!

38 Omden, gas dha folnep!
Serv Duw avàn!
I'n howl yma rowndenep
ha golow splann
²⁸⁵ ha tomder brâs –
whath unn howl yw pùb sêson.
In ketella der rêson
Arlùth nev in try ferson
yw unn Duw heb dowt i'n câss.

39 ²⁹⁰ Trail dhe'n Duw-na, me a'th kesk,
ha nagh Jovyn,
pò in iffarn te a lesk
in tan whylfyn
heb dôwethfa,
²⁹⁵ hag indella nynj yw vas!
Crist re'th amendya der ras
ha roy dhys gwell esedhva. Âmen!

TEWDAR

40 Serr dha dhywen, te penn pyst
ha pur harlot!
³⁰⁰ Na gows dhymmo vy a Crist,
an raf, rybot!
a veu marow
rag y foly i'n crowspren.
In mes a'm golok omden,
³⁰⁵ rag ny'm pleg dha lavarow!

KE

41 Yth ejos ow cockia
dres peb i'n wlas.
Kyn ferwys mab Maria,
Duw meur y ras,
³¹⁰ abarth denjys,
der dhuwjys y tassorhas
y honen par dell vynnas,
ha'y lel servantys daspernys.

TEWDAR

42 Na gows folneth, me a'th pÿs,
³¹⁵ heb bos dhe well.

Mar pêwas Crist, me a grÿs,
warlergh merwel,
ow duw Jovyn
a'n dassorhas der y ras.
³²⁰ Y coodh dhodha godhvos grâss
ha'y leunwordhya pùb termyn.

KE

43 Tewdar, nyns os skentyl
yn pòr dhefry,
saw anfujoyk pùb kentel
³²⁵ ha pòr wocky –
te a vÿdh gu!
Jovyn yw dyowl gweth ès ky –
me a lever dhodha "Fy!"
ha dhe kemmys a'n sens duw.

[Omma yma Tewdar owth ascendya in maner turont.]

TEWDAR

^{329b} Owt, owt, owt! Fol, fol, fol!
44 ³³⁰ Owt milweyth wàr an faitour!
Ny wòn a wrav,
dell re'm cudhys an traitour.
Galsaf yn clâv
rag galarow.
³³⁵ How, te jailer, deus in rag,
ha'th vaw genes heb ardak,
ha boltys ha carharow!

JAILER

45 Deun ahanan, Penn Tarow!
Ma ow arlùth ow kelwel.
³⁴⁰ Nynj ujoy heb galarow
ha keudh orth y dhysevel,
me a wor gwir.

MAW

Gwir yw. My a vynn debry
kyns lavurya mes a jy.
³⁴⁵ Warlergh henna ny a'n mir.

JAILER

46 Hay, rag! Cawgh an jowl i'th vin!
Pandra wreta? Dar, huna,
me a grÿs! Y 'fÿdh jy pain!
Dar ny ylta dyfuna?
³⁵⁰ Deus! Drog re 'fo!

MAW
How! Me a wodhya, parda,
dha vota ow recordya
ow bosa' den eredy!

JAILER
47 How! Medhow yw an javal
³⁵⁵ py gockyhës, *by my soul!*
Dhe dhen fol yth yw haval.
Ny wòn vÿth pÿth vÿdh ow thowl
rag y furhe!

MAW
Te a'm gwruassa fur forsôth
³⁶⁰ ha'm whyppya gans gwelen vloth
nowyth derrys mes a'n ke!

JAILER
48 Re gorf Astrot, duw rajek,
in ow holon a gara',
me a wra dha kig scajek
³⁶⁵ kyns nefra debry bara
dhymm a veu rÿs!

[Yth hevel bos text omma ow fyllel.]

MAW
Gwra indella, lagajek,
ha dhys me a vÿdh grajek.
Fysten dewhans, me a'th pÿs!

JAILER
49 ³⁷⁰ How, me a wra, *by my soul!*
Ha ragos me a dôwl towl.

MAW
Re gorf Astrot!

An tas-harlot
a'n jevyth tro
³⁷⁵ na ve dhe well
dhe'n pur lorel,
kyn fe dhymmo!

[Yma an maw ow tos arâg Mytern Tewdar, ow leverel:]

50 Lowena dhe'm arlùth stowt,
lowena dhe flour an bÿs!
³⁸⁰ Na ve ow mêster, heb dowt
me a dhothya solabrÿs.
Ev a'm lettyas.
Pàn welsys y dhôwlujy,
na vynha hastya dhyw' why,
³⁸⁵ marthys coth me a'n settyas

51 a vargh dhodha pàn gôwsen.
Ev a flattra an gasek.
Wâr ow fay! Ny dhesefsen
y fenna an pack-casek
³⁹⁰ bones mar hell
ha kemmys duwhanhës!
Leverowgh bodh agas brÿs,
ow arlùth, dhe neb na fyll.

TEWDAR

52 Welcùm, jenty! Penn Tarow!
³⁹⁵ Mar senjys ov dhe'th cara,
dell os body heb parow.
Kemmer Ke ha carhar e
in chainys fin!
Fâls-Duw yma ow conys.
⁴⁰⁰ Gwait may fo va prysonys
in calatter hag in pain!

MAW

53 Arlùth a veur rielder,
dha arhadow a vÿdh gwrÿs:
Ke a'n jevyth iselder
⁴⁰⁵ in carharow a verr spÿs!
In pryson crev
me a'n colm e gans cronow

in mousotter ha ponow.
Der y hot y vlew a sev!

[Ke in carharow ha in pryson gorrys.]

TEWDAR

54 ⁴¹⁰ An tellek vêster a'th eus
na lavassa dhe weres.
Pàn yw ow duwhan mar dreus,
ev dhe vynnas bysmêras
dhymm yth yw bern!
⁴¹⁵ I'm danjer goev er bos.
Gwell via dhe'n harlot dos
yn noth der spethas ha spern!

MAW

55 Kê aberveth, te harlot,
i'n pryson in mesk prevas!
⁴²⁰ Y 'fÿdh ena, te rybot,
pottys gwarthek ha devas
ow mousegy,
ha carynas a henys.
Gojy vÿth pàn veus genys:
⁴²⁵ in ponvotter ow penys,
dÿdh ha nos ow pejy!

[Ke in carharow ha in pryson gorrys.]

KE

56 Crist yw ow bêwnans ha'm boos.
Mannaf grêf penys ha nown.
Ev a'm pernas gans y woos,
⁴³⁰ godhaf torment mayth yw ôwn
ha galarow
dhymm rag y gerensa.
Indella me a vynsa,
kyn fe rÿs dhymm bos marow!

[cryjyans Ke]

57 ⁴³⁵ Inwedh ev yw ow whecter,
orth mousocter y'm dyfen,
ha genef yth yw tecter

i'n bÿs-ma perthy anken
hag iselder,
⁴⁴⁰ in nev may fiv uhelhÿs
i'n regn a dhur hag a bes
bys venytha in pellder.

JAILER

[ow perthy own a'n turont]
58 Elhas! Ow den yw fies
ha ny wòn ple hyll e bos!
⁴⁴⁵ Solabrÿs kynth ov cries,
dhe'n turont ny vedha' mos
rag own a drol.
Saw whath res yw mos dhodha
hag omdhyvlâmya orta.
⁴⁵⁰ Me a wor y fydh ev fol!

[Yma ev ow mos dhe'n mytern, ow leverel:]

59 Syra, dhywgh why lowena!
Na serrowgh kynth oma hell.
Ow maw nynj ujj gena:
orth ow otham e a fyll.
⁴⁵⁵ Gallas dhe'n fo.
Bytegyns parys o'vy
rag gruthyl myns a vynhy,
ow arlùth, pynag a vo.

TEWDAR

60 A harlot, drog re fary
⁴⁶⁰ gans dha gavanscosow gow!
Warlergh hemma benary
mar pedhyth metys i'n pow,
re'n nor a'm dog
ha re Astrot ha Jovyn,
⁴⁶⁵ in despît dhe'th nacyon
dha vaw dha honen a'th crog!

JAILER

[ow plegya isel]
61 Ny goodh dhe why, arlùth ker,
an blam warnaf y settya.
Me a dhothya gans an ger,

⁴⁷⁰ na ve ow maw dhe'm lettya,
drog-chauns dh'y benn!

TEWDAR

Taw, taw, harlot, dhe'th cregy!
A dhrog-dhyweth re verwhy!
In mes a'm golok omden!

JAILER

⁴⁷⁵ Â, goev a dryst arlydhy!
Mar wheth, y hyll aflythy.
Lemmyn gyllys ov dhe'n sen!

[Yma an jailer ow skynnya dhyworth an mytern.]

KE

62 Arlùth, esos a-uhon,
benegys re by pùpprys
⁴⁸⁰ pàn vynyth in dha Passyon
ow bos kevrannak i'n bÿs!
Mars yw dha râss
pàn y'm chasties, heb mar
yn tâ y whòn te a'm car.
⁴⁸⁵ Gordhys re by in pùb plâss!

MAW

[dall rag golowys]
63 Awot omma tra aneth!
Galsaf dall rag golowys.
Me a'm bÿdh drog-nown haneth
gans Tewdar pàn vo clôwys!
⁴⁹⁰ Whath bytegyns
mos dh'y warnya me a vynn
adhesempys, re Dûrpyn,
i'm penn kyn torra ow dens!

[Ena yma ow tos arâg an mytern.]

64 Lowena dhe'm arlùth flour!

⁴⁹⁵ *Now new tydynges hav I brought.*
Me a lever dhe why dour:
Al or labor ys for nowght,
re Duw a'm ros!

Yma plenty a wolow,
⁵⁰⁰ py tarosvan dewolow,
adro dhodha dëdh ha nos.

TEWDAR

^{501b} Owt, owt, owt, owt, owt!
65 Â, owt, owt! Harow, harow!
Ogh elhas! Govy er bos!
Mars yw gwir dha lavarow,
⁵⁰⁵ ny wòn ple halla' mos
rag anetter!
Dar nynj ywa dienys,
in mousocter ow penys,
in painys ha calatter?

MAW

66 ⁵¹⁰ Nag yw, ow arlùth, pòr wir;
na ny gev galar na gu;
saw y das a vÿdh hir
pùb eur ow cordhya y Dhuw
wàr y dhêwlin.
⁵¹⁵ Ha whecter yma gansa;
ny glôwys moy in neb tra
na ny glôwa' byttÿth Fin!

[whecter sawor gans Ke]

TEWDAR

^{517b} Owt, owt, owt, owt, owt!
67 Owt, owt, owt! *I am ful wod!*
Rag iselneth galsaf clâv!
⁵²⁰ *By Mahumys precyous blod,*
ny wòn lemmyn pëth a wrav.
Elhas ha gu!
Pàn waityen y vos marow,
nynj eus drog na galarow
⁵²⁵ dhe'n fâls a scornys ow duw.

68 A Penn Tarow, spit re 'fo!
Ny wodhes gwardya pryson.
A caffen neb a wodhya,
y'n jevia gweryson
⁵³⁰ may fe dhe well.

Jailer dê esa dhymmo ...
Te fâls! Rag trystya dhyso!
Elhas Hellbÿs yw abell!

MAW

69 Kyn fe'jy vÿth meur fassow,
⁵³⁵ a'th torment ny ro faven!
Dhe Dhuw ev a wra grassow,
dh'y gorf pàn wrelher anken.
Preder ha mir:
ytho mos dh'y dormenta
⁵⁴⁰ nynj yw ken dhe acowntya
ages guthyl y dhesîr.

TEWDAR

70 Mara tesîr cafos drog,
me a'n to, *by Godys brow*,
nynj yw henna ma's penn cog!
⁵⁴⁵ My a'n helgh in mes a'n pow
dhe'n jowl er gwyns,
namoy na vo va gwelys!
Kergh e dhe vos arainys:
bÿdh devedhys solvegyns!

MAW

⁵⁵⁰ Ow arlùth, heb faladow
me a wra dha arhadow,
re Sèn Paffan, penn an sens!

[Ena ow leverel dhe Ke:]

71 Ke, deus mes a'th carharow!
Te â dhe'm arlùth hastyly.
⁵⁵⁵ Gwait bos war a'th lavarow,
fatell wrylly gortheby,
rag freth yw ev!

KE

Bedhens mar freth dell vynho,
ny'm beus own a gows orto
⁵⁶⁰ gans gweres Crist, Arlùth nev!

[Yma Ke ha'n maw ow tos dhe'n mytern.]

MAW

[dhe'n mytern]

72 Arlùth, rial in pùb le,
attama vy devedhys
ha'n prysner degys gena.
Govyn orta bodh dha vrÿs.
⁵⁶⁵ Dremas yw sur
ha Duw dê yma dhodha.
Mar mynnyth mellya gansa,
wàr ow fay, ny'th senja' fur!

TEWDAR

[dhe'n maw, ena dhe Ke]

73 Â, harlot, re by leskys!
⁵⁷⁰ Desempys gwev ow golok!
Ha te, gwra dell os keskys,
ma na 'fy jy namoy drog!
Crës i'n duw pur,
a yll gul y yêwnadow,
⁵⁷⁵ ha nagh Crist, an casadow,
a'th vêwnans may fy jy sur!

[Omma yma ev ow skynnya dhe'n tent.]

KE

74 Na nahaf, a bur wocky,
awos own a'th galarow!
Ny nahaf Duw a vercy,
⁵⁸⁰ ragtho kyn fen marow,
na wrav pòr wir!
Wàr ow horf mar qwreth mêstry,
mes a'n bÿs-ma pàn ylhy,
te a'n kev wàr dha fordh hir.

[Mar teu Tewdar Ke latha, ev a'n kev wàr y fordh hir.]

TEWDAR

75 ⁵⁸⁵ Â, owt! Govy! Rag duwhan
ow horf a vÿdh negedhys.
Dew hanter yw ow holon.
Mar goynt yth ov gorthebys
gans an stranjer.

⁵⁹⁰ Te gwas, py stât y'th esta
kyns te dhe dhos dhe'm pow-ma?
Lavar dhymmo heb danjer!

KE

76 Ow stât o dell vynnas Crist:
argh-epscop en in Colan.

⁵⁹⁵ Kepar dell wrug lies jùst,
an bÿs fâls ha'y darosvan
me re'n nahas.

Rag yth esof ow towtya
a drog ha prosperityta
⁶⁰⁰ bos res mos dhe bain ahas.

[a'y stât. A Golan argh-epscop]

TEWDAR

77 Re'm fay, neb pÿth yw neb tra:
abâtys yw dha skians!

Lemmyn me a wor yn tâ
orth dha worthyp ha gwrians
⁶⁰⁵ dha vos cle'jys.

A aswonsyn vy dha stât,
ny setsen warnas algat;
na wrussen rag meth an bÿs!

78 A pesta den eredy,
te a dhoksa keher clâv,
⁶¹⁰ saw drefen dha vos gocky
me a wrug ow duwhan scav
ha'm galanas.

Pàn 'th esta dowt, a roweth,
re Jovyn yma trueth
⁶¹⁶ ha pyta dhymm ahanas!

KE

79 Mar 'th eus trueth ahana',
gas dhymmo in Rosewa
unn nebes tir a vo dâ
⁶²⁰ dhe'm kenweres dhe vêwa
in uvelder;
ha kesview hedre ve'ny
ny'm clôwyth neb ow kynny

i'n bÿs warlergh uhelder.

[Rosewa]

TEWDAR

[a ros dhe Ke an gwel nessa dhe'n goos in Rosewa]

80 ⁶²⁵ Yth ejos ow cōwsel dâ,

te casadow,

ha ry dhyso me a wra

dha yêwnadow

mar qwreth tewel.

⁶³⁰ Saw re'm ena,

poos yw gena

ow duw vy te dhe henwel!

81 Me a vynn ry dhys an gwel

nessa dhe goos

⁶³⁵ in Rosewa; saw bÿdh lel,

na gows adreus

a'm duwow ker

ha sêcretly

bew hedre vy

⁶⁴⁰ ow ro dhyso a vÿdh cler.

KE

82 Tewdar jentyl, gromercy

a'th veneson.

A'th duwow ny gowsa'vy

erbynn rêson;

⁶⁴⁵ na wrav heb mar!

Genes farwèl!

Duw meur y nell

orth dha vodh re bo dha gar!

[Yma Ke ow skynnya.]

TEWDAR

83 Âmen! Henna yw Jovyn,

⁶⁵⁰ an caradow.

Y vanath genes, cosyn,

duw plegadow

dhe wour ha gwreg.

Seul a gordh ev

⁶⁵⁵ a'n jevyth nev
hag i'n bÿs-ma duw whath teg!

84 How, te helhor, deus arâg,
dhe Rosewa heb ardak
mos may hyllyn!

⁶⁶⁰ Dhe sportya pell
thether I will,
by Synt Jovyn!

[Helhor. dhe Rosewa]

[Hag yma an mytern owth ascendya ha res yw dhe'n araderor bos darbarys. Gas an araderor dhe vos ena.]

[Peder pythyonen yw sqwerdys dre wall.]

CÛSSULYADOR
[ow perthy own brâs]

TEWDAR
85 Pyw a vo *[text gyllys dhe goll]*
[text gyllys dhe goll] ny yw

SECÛND TORMENTOUR
86 ⁶⁶⁵ In unn rowt *[text gyllys dhe goll]*
arlùth jentyl *[text gyllys dhe goll]*

KENSA TORMENTOUR
87 Agas enmy *[text gyllys dhe goll]*
rag guthyl gormynadow.

[Yma ev owth hùmbrank Ke arâg an mytern.]

PESWORA TORMENTOUR
88 In unn rowt, arlùth dâ,
⁶⁷⁰ gul [afrudhow] ny a vynn
a escar brâs, na hen *[text gyllys dhe goll]*
ny res ma's gorhemmyn.

TEWDAR
89 Naha *[text gyllys dhe goll]*
[text gyllys dhe goll] derryjy

⁶⁷⁵ [*text gyllys dhe goll*] servyjj
[*text gyllys dhe goll*] by i'n crog!
[*text gyllys dhe goll*] say that, te penn cog!
A dhyowl, cows!
A lobbry Sows!

KENSA TORMENTOUR
[*dhe'n mytern*]

SECUND TORMENTOUR

TRESSA TORMENTOUR
90 ⁶⁸⁰ Ny'n [*text gyllys dhe goll*]
kyn [*text gyllys dhe goll*]
[*text gyllys dhe goll*] ha certan
me a [*text gyllys dhe goll*]
arlùth [*text gyllys dhe goll*]
⁶⁸⁵ ny a [*text gyllys dhe goll*]

PESWORA TORMENTOUR
91 [*text gyllys dhe goll*] na borth dowl
yth eja [*text gyllys dhe goll*]
henna a wrug [*text gyllys dhe goll*]
[*text gyllys dhe goll*] ow arlùth stowl
⁶⁹⁰ ny a jasty [*text gyllys dhe goll*]
ny yw bythqweth [*text gyllys dhe goll*]

TEWDAR
92 Gwesyon fol [*text gyllys dhe goll*]
bynnar re welhy [*text gyllys dhe goll*]
ha'n re-ma [*text gyllys dhe goll*]
⁶⁹⁵ dhodha [keweth].

KE
93 A'th woos [*text gyllys dhe goll*]

PESWORA TORMENTOUR
94 [*text gyllys dhe goll*] respît
ker [*text gyllys dhe goll*]
mytern [*text gyllys dhe goll*]

KE

PESWORA TORMENTOUR

95 ⁷⁰⁰ Mytern sauns per
[text gyllys dhe goll] -as ker

KE

96 *[text gyllys dhe goll]* gordhys re bo
[text gyllys dhe goll] y naha na dheffo

PESWORA TORMENTOUR

97 *[text gyllys dhe goll]* gans nowodhow

[Yma an tormentours ow mos dhe'n mytern.]

SECUND TORMENTOUR

[dhe'n mytern]

98 ⁷⁰⁵ *[text gyllys dhe goll]* y dhens terrys
[text gyllys dhe goll] na wra, serrys
an chorl certan
[text gyllys dhe goll] na dysplêsys
[text gyllys dhe goll] ass on gesys!
⁷¹⁰ Deun ahanan!

SECUND TORMENTOUR

[dhe'n mytern]

99 Arlùth, dhe why lowena!
Ke re beu hodyes garow
ha'y dhens terrys, re'm ena!
Dhe gyny ny gev galarow,
⁷¹⁵ na wra heb mar.
Rag an pain eus dhodha gwrÿs
dhe voy yth yw lowenhÿs.
Ny welys mab den a'y bar!

[try dans Ke terrys]

100 Pàn desefsen

⁷²⁰ bos an lorden
pòr galarak,
grassa dhe Crist
a wre an pyst
fest dê arâg!

PESWORA TORMENTOUR

[dhe'n mytern]

101 ⁷²⁵ Arlùth ker, na vÿdh serrys:

ny a wrug dha arhadow.

Dens an chorl a veu terrys

ha penn brâs an casadow

bys i'n grogen.

⁷³⁰ Henna o y yêwnadow!

Dh'y Dhuw y whra pejadow

rag dysês y gorf hogen.

[Penn Ke a veu terrys bys i'n grogen.]

102 Joy y golon

yw dhèm passyon

⁷³⁵ wâr an norvÿs.

Êns dhe gregy!

Nynj yw dhyn ny

gul bodh y vrÿs.

TEWDAR

^{738b} Owt, owt, owt, owt, owt!

103 Â, ewgh dhe why in le grâs

⁷⁴⁰ ha mollath Duw ha'm mollath!

Ny wòn prag y fewgh vas

ma's unsel rag bugoleth

parcel godhow!

Dhe'n cans mil dyowl rej yllowgh

⁷⁴⁵ ha bynnar re dhewhellowgh,

why na tebel-nowodhow!

104 An fâls-brybours

dre bur dholours

re'm gwrug muscok!

⁷⁵⁰ Voydowgh ha coth,

degowgh an têt

mes a'm golok!

PESWORA TORMENTOUR

105 Ny a wra, syra, forsôth!

Aragowgh na wren gweles

⁷⁵⁵ dha servantes, tus vrâs ha coth,

bos woteweth drog-telys.

In gwir heb mar,

henna yw lavar kemmyn –
ha me a laver lemmyn:
⁷⁶⁰ Dhyn ny re wherys y bar!

[Rag dader telys, henna yw lavar kemmyn]

106 Servantes, gwesyon
â dhe blêsyon
ha pejadow.
Bêwnans moy sur
⁷⁶⁵ yw dhe dus fur
bos tiogow!

[Ymowns y ow mos dhyworth an mytern uskys in kerdh.]

KENSA TORMENTOUR
107 Gwir yw henna, *by my sowl!*
Unn pols y hylsyn rowtya.
Lemmyn nynj yw vas an towl,
⁷⁷⁰ mayth eso'vy ow towtya
y teun wâr nans.
Arvow ha fors ny dal màn.
Mars on bohosak ha gwann,
ny a vÿdh bÿ' war dhe gys!

[Yma an tormentours owth omdenna ha gull powes cot.]

108 ⁷⁷⁵ Â, sherewys
a vÿdh kefys
ha fynjys od.
Pòr awhêrek
ha prederek
⁷⁸⁰ o'vy, *by God!*

KE
109 Jesu Crist, mab Maria,
roy dhymm grâss dhe'th lel-servya!
Lemmyn dhe besy dell wrav,
orden dowr dhymm rag eva.
⁷⁸⁵ A Crist, re by benegys,
at omma fenten spryngys!

[Ke a wrug fenten gans y lorgh in Keliow Soor.]

LEPER

110 A Ke, Duw re'th covia!
Rag kerensa Maria
ha'y Mab a'th pernas i'n pren,
⁷⁹⁰ saw vy a'n drog eus i'm kig
ha nefra me a'th venyk.
Leper ov a'n troos dhe'n penn.

KE

111 Arlùth nev re'th gweresa
ha fydh ina ha pej e.
⁷⁹⁵ Ev yw penn an vedhogyon
hag a yllvyth dha sawya.
Fysten lemmyn, deus gena
bys i'n fenten eus rybon.

LEPER

112 Fenten deg yma rybon.
⁸⁰⁰ Me â dhy genes dyson
adhesempys gans an ger.

KE

Crist, ow Arlùth, me a bys
re'th weresa a verr spÿs.
Kepar dell y'th pernas ker,

113 ⁸⁰⁵ Jesu re bo dha vedhek
a'n leper crev anhedhek!

[Omma gas Ke dhe wolhy pò styvya an leper gans an dour.]

Re'th weresso benytha:
ostendat modo mirum
hic qui Naaman Sirum
⁸¹⁰ *mundari dedit aqua.*

LEPER

114 A Ke, benygys re by!
Der weres Crist ha'y vercy
te re'm gwrug saw
ha re'm dros a veur bonvos.
⁸¹⁵ Te a vÿdh neb aswonvos

omma in Keliow Raw.

115 Me a vynn ry dhys in ro
an fenten-ma hag adro
dhedhy peder erow dir
⁸²⁰ hedre vy bew wàr an bÿs.
Me a's musur a verr spÿs
maga ledan avell hir.

[fenten Keliow Raw. peder erow dir. Leper a ros dhe Ke an fenten Chy Soor ha peder erow dir.]

[An fenten-ma yw cries Fenten Ke hag yma hy in Keliow Soor. I'n keth tyller yth yw clos cries Park Ke bys i'n jëdh hedhyw.]

[Yma an leper ow skynnya.]

KE

[Ev a wra dos dhe Rosewa, ha'n kyrwas in dann yêw ow tos dhyragtho in plain an gwary.]

116 Gramercy dhyso, dremas!
Mab Maria, leun a ras
⁸²⁵ a veu dha vedhek heb mar.
Gwait ma'n gordhy pùb termyn,
rag gordhuwher ha myttyn
nynj eus dhyn ny mar dhâ car.

117 Arlùth nev re bo gordhys,
⁸³⁰ mar deg yth ov confortys
der wrians an caradow!
Ev re dhanvonas kyrwas
in le ohen dhe'm gweres.
Hèn yw Arlùth benygys
⁸³⁵ ha gwyw dhe wormoladow!

[Gas Ke dhe leverel dhe'n araderor:]

118 Ow helhor, dùrsona dhys!
Awotta vy devedhys,
ha'm dens terrys mes a'm penn
ha cronkys ha keredhys
⁸⁴⁰ o'vy ha degys dhe'n sen.

[Helhor ha kyrwas]

ARADEROR

119 Arlùth eus i'n uhelder
re dhanvona iselder
wàr gorf Tewdar melygys
hag anfuji in pellder
⁸⁴⁵ in iffarnow kekefrÿs!

KE

120 Na gùrs e, densa dell os!
A welta kyrwas enos,
dell vynnas Duw whar ha dov
orth an yêwyow devedhys
⁸⁵⁰ gansa may hallen gonys?
Ny'm gasas Jesus ancof.

ARADEROR

121 Henna sur yw tra aneth
ha tra na wharva bythqweth,
dell clôwys vy, in neb gwlas!
⁸⁵⁵ Deus, benyk y desempys
ha me a's gorr dhe wonys
gans weres Crist, leun a ras.

KE

122 In hanow Duw me a's son
ma na wrelhons dhyso bern.
⁸⁶⁰ Ha nask y, abarth Jowan!
Duw re vynnas ragon ny
guthyl marclys pòr dhefry.
Ny a yll bones lowen!

ARADEROR

123 Me a's nask dhys wàr unn dro!
⁸⁶⁵ I'n termyn gwelha re bo!
Der vodh Duw ker, dh'y lawa!
Awotta ynsy ordenys.
Me a vynn dallath gonys
rag mas yw ar dhiaha.

[Ke a dhros an kyrwas dhe wonys.]

124 ⁸⁷⁰ In rag, Kernyk ha Kella!
In hanow Duw uhella,
gonedhowgh heb bysmêras.
Me a lever, re'm bysow,
nefra ny'n jevyth esow
⁸⁷⁵ a venna Duw y weres.

TEWDAR

125 Ow messejer Cuv-y-Das,
joy wâr dha vody ha ras!
Deus in rag adhesempys
ha te a vÿdh meur a grâss
⁸⁸⁰ lemmyn rag gul ow negys.

SECÛND MESSEJER

126 Lowena dhys, Syr Tewdar,
lowena dhys, corf heb par,
an gwelha gour!
Gul negycyow me a gar
⁸⁸⁵ a drailya dhys dhe onour.

TEWDAR

127 Ewgh mir py stât yma Ke,
mar callas Crist y sawya
a'y galarow.
Ino yma ow fydhya
⁸⁹⁰ y vosa Duw heb parow.
Lavar dhodha: Mara mynn
trailya dh'agan duw Jovyn,
ev a vÿdh ow mâta gwyw
ha gul y vodh me a vynn
⁸⁹⁵ rag an trespas myns dell yw.

SECÛND MESSEJER

129 Agas negys a vÿdh gwrÿs
yn scon orth bodh agas brÿs,
ow arlùth dê.
Ny'm let solas wâr an bÿs
⁹⁰⁰ erna dheffyf dhywgh arta!

TEWDAR

130 Fysten scav heb bysmêras.
Jovyn re bo dha weres!

SECÙND MESSEJER

131 *Hay how, benedicite!*

Pan aray eus genes, Ke,

⁹⁰⁵ ha pan wary?

Re Astrot, a'th nîcyta

ha'th coyntys nynj eus hire'!

132 Syr Tewdar a'th tynerhys

ha dhymmo ev a erhys

⁹¹⁰ spessly orthys aspia,

der Crist mas os gwerejys

abàn wrug dha govia?

133 Gordhya Jovyn te a wra,

ha dhe'm arlùth magata

⁹¹⁵ te a vÿdh sur pùb sêson,

hag amendya ev a wra

i'th kever dell vo rêson.

KE

134 Serr dha dhywen, tavas pann!

Bones mâta dhe bagan

⁹²⁰ nynj yw rago',

ha Jovyn yw dyowl certan.

Fy milweyth dhe'n dhew abô!

SECÙND MESSEJER

135 Gojy bythqweth er bos den!

Me a wystel, te a'n pren

⁹²⁵ awos oll dha goyntury.

Te a also cafos crèn

a Dewdar ow predery!

KE

136 "A varwo awos arveth

nynj yw gwyw dhe varhogeth,"

⁹³⁰ yn medh an hen.

Ny veuv re goward bythqweth

na ny vedhaf hedre ven.

SECÙND MESSEJER

[*dewhelys dhe'n mytern, ow leverel:*]

137 Ow arlùth, dhywgh lowena!
Nowodhow yma gena
⁹³⁵ na pleg dhe why, me a grÿs.

TEWDAR

Pan nowodhow, Cuv-y-Das?
Dar ny vynn Ke bos dremas?
Lavar dhymmo, me a'th pÿs.

SECÙND MESSEJER

138 Na vynn, arlùth a woos fur.
⁹⁴⁰ Duw Jovyn yw dyowl pùb eur,
dell ma ev ow reportya.
Ha why yw abô pagan –
nynj yw ragtha yn certan
bos mâta dhyw', y'medha.
⁹⁴⁵ Saw revrons ahanowgh why,
orthowgh kefrÿs ev a fy
re'n keth Duw a wonedha.

TEWDAR

139 Ogh elhas! Ass ov serrys!
Ow holon, crack, yw terrys
⁹⁵⁰ ow clôwes y lavarow:
"Ha why yw abô pagan –
nynj yw ragtha yn certan"!
An rybot, mars ywa marth,
ev a'm dyswra kyn dybarth.
⁹⁵⁵ Elhas na vena marow!

SECÙND MESSEJER

140 Tra varthys yw. An traitour,
yth esa ev ha'y helhor,
cresowgh, avell pàn deuthen,
owth aras scav ha besy
⁹⁶⁰ ha kyrwas gwyls pòr prety
aragtha in le ohen!

TEWDAR

^{961b} Owt, owt, owt, owt, owt!
141 Govy pàn veuv denethys!
Elhas yw eus wharvedhys,
ow bos scornys gans lorel!

⁹⁶⁵ Dyswrÿs o'vy ha ledhys
rag tristans, ogh, in goval!
A consler camm,
pÿth yw cùssel
orth an vresel?
⁹⁷⁰ Cows, despît dhe vab dha vamm!

CÙSSULYADOR

[ow trembla]

142 Arlùth, na vÿdh mar garow:
te a abât ow skians.
Pàn glôwaf dha lavarow,
gwrÿth ow thavas yw pòr vans
⁹⁷⁵ rag very scruth.
Mar fol y whreth fernewy,
rag own te dhe'm reverthy
ny vedha' dos adhann gwÿdh.

143 Me a'th cùssul bytegyns,
⁹⁸⁰ par dell alla' pregedhes,
re Synt Astrot, penn an sens:
na gowsta dhys herejys
namoy orth Ke,
rag pystrior yw ev sur.
⁹⁸⁵ Ny'n dysplêsyth, mars os fur,
hedre vo bÿs in y le!

TEWDAR

144 Â, owt warnas, te rybot,
pàn wreta ow cùssulya
dhe gasa cres dhe'n harlot
⁹⁹⁰ a vynn prest ow defia
ha'm duwow mas.
Dha gùssulyow yw muscok!
Desempys gwev ow golok
ha despît dhe vab dha das!

CÙSSULYADOR

145 ⁹⁹⁵ Ke a wor pòr lew an sav,
in gorthenep dhyworthyn.
Don y sorr nynj yw mar scav.
Coth yw y benn ha'y omdhon
ha'y antel,

¹⁰⁰⁰ mar coneth der nygromons
ha'gan lêdya in unn dauns.
Gallas an javal dh'y kel,
may fo va gwell
dhys y rûthy
¹⁰⁰⁵ ha'y dyscudhy,
rag own bos drÿs re isel.

TEWDAR

146 Elhas ow bos [dogluthys],
mayth yw res dhymm y besy!
Assa allaf bos cudhys
¹⁰¹⁰ pàn yll lorel ow gesya,
ha pàn bauj e,
nynj yw marth kyn fen methek
ha serryys hag anhedhek.
Govy rag ankenujy!
¹⁰¹⁵ Elhas ha gu!
Rag very spit
dyswrÿs ov qwit.
Pandra wrama? Tru, tru, tru!

CÙSSULYADOR

147 Omgonfortyowgh, arlùth wheg,
¹⁰²⁰ ha pùptra oll a vÿdh dâ.
Ny derr ascorn lavar teg.
Orth ow hùssul why a wra
gans sÿth geryow
dyllo sagh a molothow,
¹⁰²⁵ ken ev a wra anothow,
a'n vaner mars o'why sqwith,
ha meur dhuwhan
yw heb qwestyon
(ha dell erhyth)
¹⁰³⁰ dyswrians mab den i'n bÿs.

TEWDAR

148 Kewgh ahanan, cannas flour,
ha kergh Ke dhymm bys i'm tour,
rag yth esof in awhêr.
Fysten dewhans, me a'th pÿs.
¹⁰³⁵ Erna vo'ny unverhës,
nefra ny vëdh dâ ow cher.

SECÙND MESSEJER

149 Arlùth, onorys re by!
Me a'n kergh dhys pòr dhefry,
rag pàn yllyf,
¹⁰⁴⁰ re Sèn Jovyn a'n cùr loos,
ny gùsk whylen in dann droos
dhyso bys may tewhellyf!

[Jovyn a'n cùr loos]

TEWDAR

Fysten, ow servant gwella!
Astrot genes rej elha!
¹⁰⁴⁵ Jovyn warnas re wellyf!

SECÙND MESSEJER

[Yma ev ow mos dhe Ke.]
150 Sèn Jovyn re'th sawya, Ke!
Te a res dhys lavurya
bys i'm arlùth desempys.
Ny 'fydh ken ès beawta.
¹⁰⁵⁰ Pàn deffyy dhy, re'm leawta,
te a wodhvyth dha negys!

KE

151 Mar pýdh res dhymm indella,
in hanow Duw uhella
genes me â.
¹⁰⁵⁵ Jesus, an Arlùth gwelha,
mab an Gwerhes uvelha,
roy dhymm grâss dhe wuthyl dâ!

[Yma Ke ow mos dhe'n mytern in kerdh.]

SECÙND MESSEJER

[Yma ev ow mos gans Ke dhe'n mytern in kerdh.]
152 Lowena dhys dres pùb grê,
arlùth uhel in dha sê,
¹⁰⁶⁰ avell emprour desedhys!
Dha negys yw gwrÿs wharê
ha me sotel devedhys.

KE

153 *Teuthare, bona dies!*

Pòr wir ny'th car neb lies

¹⁰⁶⁵ rag dha debel-vanerow:

henna me re aspias.

Mar debel-los ny vies

a pe vas dha oberow!

TEWDAR

[ow minwherthyn]

154 Welcùm, Ke, ha me a'th pÿs,

¹⁰⁷⁰ ortha vy na vÿdh serrys,

rag gul dha vodh me a vynn!

Me a wor ow bos camblus,

saw pòr wir rag an trespas

yma dhymmo edrek tynn.

155 ¹⁰⁷⁵ Lavar an pÿth a vynhy

gans dha golon dhe yêwny,

ha te a vÿdh ev heb mar,

mar pÿdh i'm gallos avy,

ma's re goveytus y fy,

¹⁰⁸⁰ rag yn certan me a'th car.

KE

156 Syr Tewdar, meur grâss dhyso!

Kyn hallen cafos in ro

oll dha arlotteth defry,

me ny govytya' na hen

¹⁰⁸⁵ saw an myns tir a barkyen,

ow cul troncas hedre vy.

TEWDAR

[ow cul troncas]

157 An myns tireth a barkys

hedre ven ow cul troncas

me a ro dhys perpetual

¹⁰⁹⁰ in dyswilyans a'n trespas,

ha moyha pâss

te a vÿdh diogel.

KE

158 Tewdar jenty!, gramercy!

Gans dha ro ha'th cortesy
¹⁰⁹⁵ kelmys ov, so mot y the.
Te a wrug ow dywen clâv,
saw oll dhyso me a'n gav
rag dha vos jentyl ha fre.

[Turont a dorras try dans Ke.]

TEWDAR
159 Deun ahanan, cosyn ker,
¹¹⁰⁰ dhe Rosewa heb danjer:
dhe'm lavarow me a sens
dyrag Oubra gans an ger.
Ha dog genes dha dhaffar
rag ow styvya solvegyns.

[dhe Rosewa in mes a Goodron]

[Hag yma Mytern Tewdar ow skynnya gans y veyny.]

OUBRA
160 ¹¹⁰⁵ Arlùth, dhe why lowena!
Te a yll ow benega.
Marthys dainty ahana'
pàn y'th clôwas ow kelwel,
muskegys moy ès gwenhal
¹¹¹⁰ i'n fordh orth hy lowena!

TEWDAR
161 A Oubra, good chauns re 'fo!
Desempys res yw dhyso
ow styvya wàr nebes cows.
Dyght dha jorrygow owmel.
¹¹¹⁵ Res yw gweles orth an wel
nag ota mowes lows!

OUBRA
162 Nag ov, ow arlùth, defry!
Rag ismegennow costly
eus dhymm heb mar,
¹¹²⁰ ha lies dainteth ely
rag corf ha rag esely.
Nynj eus ismek a'ga far!

163 At omma drogga Breten:

ny sord cleves in mab bronn

¹¹²⁵ na wra unweyth y lowsa!

Fit ex carnis morsura

ha leth an wheheth gafna

na's teva leugh a vis Mê.

164 Henna yw gwastell vunys,

¹¹³⁰ dyghtys a gig herynys

ha blonek ha gwich unlyw,

fries wâr tan i'n padel

ha gansa leth a'n ladel,

ha sov pot hag oyow bew.

TEWDAR

165 ¹¹³⁵ Dâ y'm pleg dha lavarow.

Me a wor na'th eus parow

tùchyng hegar benenes.

Plenteth lowr a eliow

rag pùb maner aniow

¹¹⁴⁰ heb dowt y kefyr genes.

OUBRA

[i'n geryn]

166 Ow arlùth, dewgh alena!

Why a vÿdh, wâr ow ena,

stywys fin ha heb delay.

Desempys ewgh i'n geryn.

¹¹⁴⁵ Mahùm duw ha'y oferen

re venygo an aray!

TEWDAR

[Ev a ros kemmys dhe Ke dhe barkya dèr vo ev i'n geryn]

167 Awotta vy pòr barys.

Me a vynn i'n gwelha prÿs

i'n geryn dallath entra.

¹¹⁵⁰ Lemmyn, Ke, ow mâta gwyw,

an ambos kepar dell yw,

kê jy dewhans dhe barkya!

KE

168 Tewdar jenty!, scon me â!

Duw roy dhymm grâss dhe wul dâ
¹¹⁵⁵ orth y vodh, an caradow.

TEWDAR

Harlych gwra gwelha gylly.
Kyn parkys myns a welly,
te a'n pew heb faladow!

OUBRA

169 Me a gergh erba rasow
¹¹⁶⁰ dres kil, dres gwel, dres prasow,
dres tnow, dres gûn, dres mena,
ha dres kew ha dres fosow,
dres men, dres gr'yn, dres trosow,
a Dowl an Jowl in Kembra.

170 ¹¹⁶⁵ At omma losow an gog
ha cowl rethny, a son drog
harlych in agas body.
Me a's dros genowgh i'n dowr
(ha gwrewgh lies nôbyl owr,
¹¹⁷⁰ a ismegow pòr gostly!)

TEWDAR

171 Oubra, flour an benenes,
ny wòn vÿth pleth av genes,
mar gùrryns os i'th wrians!
Me a vynn dha avauncya
(¹¹⁷⁵ ha martesen dha launcya,
re Sèn Tùrpyn, ow thas sans!)

KE

172 Gordhys re bo Duw a nev!
Gans gweres dhyworta ev
ny res dhymmo bos amay's.
¹¹⁸⁰ A dir bryntyn dhe wonys
turont re bo confùndys
hedre vema orth y gës!

[pejadow Ke dhe confùndya Turont]

SECÙND MESSEJER

Arlùth, re by confortys!

Yma a vyrth wharvedhys
¹¹⁸⁵ gans an lorel Ke pòr wir,
ha fos fest brâs drehevys.
Pàn vo hy cowl dewedhys,
hy a istyn meur a dir!

TEWDAR

174 Ny gresaf awos an bÿs
¹¹⁹⁰ bos manor dhodho parkys
a direth whath.
A'n jeffa den in danna
abàn êtha alemma
ny gresa' hanter unn lath!

SECÙND MESSEJER

175 ¹¹⁹⁵ Me a wor gwir hag a'n crÿs
bos ke dhodha drehevys
dhyworth Kewnans an Velyn
bys in Tremustel Penpoll.
A'n mor dh'y gela cawal
¹²⁰⁰ pòr dhefry ev a'n istyn.
Lorth wàr y lergh ev a dhray
hag y fÿdh ke brâs ha gay
wàr y lergh, re Sèn Tùrpyn!

[dhyworth Kewnans an Velyn bys K`d Tremustel Penpoll Wartha]

^{1203b} Owt, owt, owt, owt, owt!
176 Owt, owt! Mars yw henna gwir,
¹²⁰⁵ an tecka parcel a'm tir,
yw kellys, re Sèn Tùrpyn,
heb benytha dewheles!
Govy bythqweth y welys!
Ny lowenhaf i'm termyn!

177 ¹²¹⁰ Owt warnas, tebel-venyn!
Awos mil buns ny vynsen
dha weles, re'm oferen!
Dredhos jy yth ov pystrys:
omma yth esof gwries
¹²¹⁵ ha glenys orth an geryn!

[geryn]

OUBRA

178 Syra, na vedhowgh serryys
ortha vy, me a'th pÿs!
Rag Ke re wrug oll an drog.

TEWDAR

Indella me a sopos,
¹²²⁰ may halla keas y borpos.
Y gonna re bo in crog!

179 Jovyn, gwir dhuw,
gweres lemmyn
ha gans ow ruw
¹²²⁵ in ow thermyn
me a'th leunwordh.
Meur dhysêsys
ov dres pùb jest!
Kyn fen gesys
¹²³⁰ gans pobel Crist,
nynj yw mar bowrth.

180 Jovyn, duw pur,
leun a rasow,
dysqwa dha gwre.
¹²³⁵ Dendyl grassow,
ow arlùth mas!
Gwith vy orth sham
ha re vysmêr,
ken tus a'th vlam
¹²⁴⁰ hag a lever
na 'th esta ras.

181 Dar ny'm clôwyth
orth dha bejy?
Nynj eus ewyth
¹²⁴⁵ in dha vody
moy ès leugh!
Jovyn, penn cog,
duw bodharak,
gwith vy orth drog!
¹²⁵⁰ Te glavorak,
re 'foja cawgh!

[Yma Ke ow tos dhe'n mytern.]

[Yma dyw bythyonen ow fyllel.]

KENSA SQWIER

182 Arlùth wordhy,
parys o'ny
dhe'th plegadow
¹²⁵⁵ rag mos dhe'th le.
Bythqweth ny veu
dhe why parow!

[Yma an sqwier ow skynnya.]

CADOR, DÛK KERNOW

183 *Pes, seniors, je vow commaund,*
yonk ha loos, Godhal ha Scot!
¹²⁶⁰ *Pes, tout gent, pedit et ground,*
ha kemmys a vir der hot
bedhens pòr war!
Me yw Dûk Kernow Cador:
ny yll den vÿth don ow sorr –
¹²⁶⁵ i'n bÿs bythqweth ny'm beu par!

184 Me a vynn abarth an Tas
mos ahanan toth garow
dhe le na dhyfyk pennlas,
dhe chy an gour heb parow
¹²⁷⁰ a Gellywyk.
Arthùr yw henna heb flows –
a well corf ny glôwyr cows
benytha gans tavas kig!

[Yma ev ow skynnya.]

AUGEL, MYTERN ALBANY (*que nunc Scotia dicitur*)

185 *Pax nunc omnes viventes,*
¹²⁷⁵ kefrÿs brâsyon ha kemmyn,
et estote trementes.
Dhe why me a worhemmyn:
Bedhowgh pòr glor!
Me yw body dyspùyssant,

¹²⁸⁰ Augel, mytern in Scotland.
Gwell corf ny gerdh wàr an dor!

186 Abarth Crist, an Mab gwelha,
me a vynn mos gans meur gris
dhe jy an gour rielha,
¹²⁸⁵ ow arlùth, flouren an bÿs,
a Gellywyk.
Arthùr yw henna heb flows –
a well corf ny glôwyr cows
benytha gans tavas kig!

187 ¹²⁹⁰ *Omne bonum*
solet adimplere.
Yma tregys in Kembra
in Urbe Legionum.

PESWORA SQWIER

188 Ow arlùth gay,
¹²⁹⁵ i'n gwelha 'ray
ny â genowgh
bys in y dour,
dell vedhen dour
gansa menowgh.

[*Omma ymowns y ow skynnya.*]

KENSA EPSCOP

189 ¹³⁰⁰ *Pax omnes audientes,*
pàn gôws flouren an clerjy!
Ultra omnes viventes
kemerys brâs ha wordhy
ov dhe gùssul.
¹³⁰⁵ Nynj eus mytern in neb gwlas
na wothvien, ren ow thas,
dystowgh lehe y vresel!

190 Me a vynn, re'n gwerhesow,
mos dhe'm sovran alena!
¹³¹⁰ Nynj eus mar dhâ kenwesow
in chy arlùth i'n bÿs-ma,
bian na brâs.
Arthùr yw henna, heb fall.

Nynj eus mytern mar rial
¹³¹⁵ in dann nev heb dowt i'n câss!

[Yma ev ow skynnya.]

KENSA CROSSER

191 Arlùth gwelha,
gwrewgh indella.
Fystenowgh dhy
ha ny a'th sew,
¹³²⁰ ow arlùth gwyw,
bys in y chy.

SECUND EPSCOP

192 *Pax vos omnes legati!*
Tewowgh in unn goslowes!
Gaudebit mundus iste
¹³²⁵ pàn dheffy' ha derivas
a'm skiansow.
Acowntys ov mab lien
dres tus an bÿs yn tien
ha parfynt in mesk cansow!

193 ¹³³⁰ Me a vynn mos heb gortos,
abarth Duw i'n uhelder,
dhe jy ow arlùth cortes,
neb yw meur y rielder
ha'y gallos brâs.
¹³³⁵ Arthùr yw henna, heb fall.
Nynj eus mytern mar rial
in dann nev heb dowt i'n câss!

[Yma an epscop ha'n crosser ow skynnya.]

SECUND CROSSER

194 Ow arlùth, gwrewgh
ahanan ewgh,
¹³⁴⁰ abarth an Tas,
tamm bys may fewgh
gans perhen ras.

BEDWYR

[dhe Kay]

195 Duw re'th hembronco, Syr Kay!

Quoi novel in bona fay?

¹³⁴⁵ *Gentyl cosyn, whethyr gost?*

KAY

[dhe Bedwyr]

Welcùm, cosyn, *by my soul!*

Mos dhe Arthùr yw ow thowl.

Ny'n lavaraf awos bost!

BEDWYR

196 Me a debys ytho dhy,

¹³⁵⁰ ow broder, y fennowgh why

lavurya gans weres Crist.

KAY

Ôwn dell yw, mos dhy a wrav.

Deun warbarth: fystenyn scav!

Y fydh ena lies jest.

HOWEL

[dhe Bedwyr]

197 ¹³⁵⁵ *My duer cosyn, wel etak!*

Py feuja? Ha deus in rag!

Mars ewgh dhe Arthùr pòr wir,

ow thowl yw mones genowgh.

Y fydh lies, kevenowgh,

¹³⁶⁰ in y chy a dhyvers tir.

BEDWYR

198 Gwir a leverowgh, Owan.

Me a'n to dhywgh, re Gorran!

Pòr welcùm owgh genen ny

dell on gwer freth in casow.

¹³⁶⁵ Warbarth dhe berhen rasow

kesfystenyn agan try!

CADOR

199 Morryth, Duw re'th covia!

Py feus, abarth Maria?

Pleth yw dha dowl lavurya?

MORRYTH

¹³⁷⁰ Bys in Arthùr yn tefry!

Cador, lowena dhe why,

decus dux Cornubie!

CADOR

200 Cosyn whég, deun ny warbarth

gans weres Duw kyn tybarth.

¹³⁷⁵ Ny a'gan byðh lowena!

MORRYTH

Ny gans Arthùr in y sal,

kyn tricken bys wool Myhâl,

welcùm ny a vȳdh ena!

AUGEL

201 *Du vous gard, moun beal amowrs!*

¹³⁸⁰ Py du y senjowgh an cors,

y wold wyte, by my pol!

CADOR

Lowena dhe why, Augel!

Mos dhe Arthùr diogel

a wren, agan arlùth oll.

KENSA EPSCOP

202 ¹³⁸⁵ *Du vous gard au bon matyn!*

I pray you, gentyl cosyn,

whetherward be you goyng?

SECÙND EPSCOP

Brother, God save you in se!

I go to lord myld and fre,

¹³⁹⁰ *to Arthur, our myghty kyng.*

[Ena ymowns y ow kerdhes adro dhe blain an gwary, dew ha dew, pò try ha try.]

KENSA EPSCOP

203 Maria re bo gordhys,

mar veur yth ov lowenhȳs

gallos metya genowgh why.

SECÙND EPSCOP

Me yw pës dâ magata

¹³⁹⁵ ha govenek dhymm yma
pòr welcùm y fe dhyn ny.

ARTHÙR, MYTERN BRITANNIE (*que nunc Anglia dicitur*)

204 *Peys! Syth y hot wyld and tam,*

den ha best peswartrosek,

i say Arthur is my nam,

¹⁴⁰⁰ mytern brâs ha galosek

ha conqwerroure!

Mara tov ha trewheles,

ny vÿdh mab den ow gweles

rag [arsevnans] ha terroure.

205 ¹⁴⁰⁵ Wâr pòr nebes lavarow,

me yw den na'n jeves par.

Eâ, ow golok yw garow

ha'm strekyes a omwel dar,

yn sur heb mar!

¹⁴¹⁰ Mara pedhaf duwhanhÿs,

me a'm beus gallos i'n bÿs

ha'm eskerens a dhrogfar!

[*Arthùr pàn vo va angry a dheu i'n bÿs dhe'n eskerens a dhrogfar.*]

206 Re glôwas tra wockya,

mara qwrer y procêdya,

¹⁴¹⁵ ny vÿdh skians ow lackya

kyn gallos y remêdya.

Heb tria fest

ny vÿdh scav y dhyscudhy.

Ow gasa vy heb cudhy

¹⁴²⁰ dhe'm eskerens me a gest.

MYTERN ORCADOS

207 Me a gest dhe'n uhelha

arlùth eus a-ugh an loor

istyn qwarel na wrelha

erbynn mytern Breten Veur,

¹⁴²⁵ Arthùr, gour mas.

Avaund mar qwrer y wodros

ha me, mytern Orcados,

a'n soker gans oll ow gwlas!

MYTERN NORGAGH

[secùnd]

208 Gans oll ow gwlas vy parys,
¹⁴³⁰ me, mytern Norgagh, inwedh
â dhy ganso dres an bÿs
dh'y socra dyhow ha cledh,
dres sÿgh ha lynn.
Kyn fe dôwdhek duwhanhÿs,
¹⁴³⁵ bodh y golon a vÿdh gwrÿs,
y honen kepar dell vynn!

MYTERN DAS

[tressa]

209 Kepar dell vynn, ren ow thas,
me â ganso, mytern Das.
Hag in batel hag in cas
¹⁴⁴⁰ me a'n soker in pùb plâss
gans ow mebyl,
ha'y eskerens me a trans,
mara's metya', *by my lans* –
i'n bÿs-ma ny vêwons pell!

MYTERN ISLOND

[peswora]

210 ¹⁴⁴⁵ Na vêwens pell, re'n Passyon,
mara's metyaf in neb scor!
Y a's tevyth damnacyon
kyn fe res dhymm mos dres mor
dh'aga whelas.
¹⁴⁵⁰ Me yw mytern in Islond,
maga freth avell turont,
corf ankenjy ha dyllys.

MYTERN GODLAND

[pympes]

211 Dyllys o'vy ha fassow,
mytern Godland, corf heb par,
¹⁴⁵⁵ parys rag mos dhe'n casow
gans Arthùr in gwir heb mar
dres oll an bÿs!
Bynnar re gemerryf boos
mar ny scùllya'vy ow goos
¹⁴⁶⁰ orth y socra, mar pÿdh res.

MYTERN CRAGOW

[wheffes]

212 Mar pÿdh res wàr ow fordh hir,
me, mytern Cragow, Corsyth,
gans Arthùr in qwarel gwir
a vÿdh parys, corf ha pÿth.

¹⁴⁶⁵ Heb gul delay

me â gansa ha garow
rag bêwa ha bos marow;
wel myght he be stowt and gay!

ARTHÙR

[a'y eseth]

213 *Stowt and gay and symly, syr,*
¹⁴⁷⁰ *i am sitting on my se.*

Ny'm ankevyr vy pòr wir
hedre vo nev in y le.

Fers ov ha freth!

Pynageyl a'm sorr gans camm,
¹⁴⁷⁵ ev a'n jevyth tebel-lamm.

Awos own an jowl ha'y vamm
ow eskerens me a feth.

MYTERN CASTYL

[seythves]

214 Me a feth, re'n Arlùth Duw,
mar pÿdh res dhymm in dha le
¹⁴⁸⁰ hag a' dredha gans ow guw,
mytern Castyl in degrê!

Dhe wuthyl jest

settys ov rag dha jerya,
ha dyswul ha conqwerrya

¹⁴⁸⁵ dha eskerens der grâss Crist.

MODRETH

[noy Mytern Arthùr]

215 Der grâss Crist a'gan pernas
me, Modreth, a lever freth:
Arthùr a vÿdh gwarthevyas
ha'y eskerens ev a feth.

¹⁴⁹⁰ Ow ôwnter yw:

mara falla' dhodha ev,

dhèm re fallo Duw an nev,
dh'y bejy kyn nyns ov gwyw.

GAWEN

216 Gwyw yw ow arlùth heb flows

¹⁴⁹⁵ dhe onour dres tus an bÿs.

Mars eus den vÿth a vynn cows

py gul erbynn bodh y vrës,

ev a dhrogfar,

mar treg uhon uhelneth;

¹⁵⁰⁰ ha henna why a welvyth.

Kyn fe emprour, bedhens war!

217 Me, Syr Gawen,

a vÿdh socour

mytern Arthùr

¹⁵⁰⁵ in qwarel gwir

dres mor ha tir

yn serryys, anwhek lowen.

ELYDER

218 Anwhek lowen o'vy sur

pàn deffy' ha trewheles.

¹⁵¹⁰ Ow eskerens ny vÿdh fur

mar ny wrowns ow goheles

hag omdenna!

Elyder yth ov henwys,

dhe Arthùr marhak gwystlys,

¹⁵¹⁵ y enmy rag dybenna;

219 ha sur heb dowt

me a's dyvyn,

hen ha meby'n.

Mara metya',

¹⁵²⁰ ny vÿdh lettya:

y a ver'w kyn fêns mar stowt!

[Ymowns y ow skynnya in ordyr.]

KAY

220 *Ave patri eterno!*

Lowena dhe'm arlùth mas!

Rex potens es in bono

¹⁵²⁵ ha gwarthevyas in pùb câss,
certan heb mar.
Rial os in pùb degrê.
Heder vo bÿs in y le,
in dann an howl ny 'fÿdh par!

BEDWYR

221 ¹⁵³⁰ Lowena dhys, flour an bÿs,
arlùth mil bow ha gwlasow!
Lies re bo lowenhÿs
ow predery a'th rasow,
certan heb mar.
¹⁵³⁵ Rial os in pùb degrê.
Hedre vo bÿs in y le,
in dann an howl ny 'fÿdh par!

HOWEL

222 Lowena ha sansoleth
dh'agan arlùth pùb sêson,
¹⁵⁴⁰ ha feus ha skentolet
ha governans ha rêson,
certan heb mar.
Rial os in pùb degrê.
Hedre vo bÿs in y le,
¹⁵⁴⁵ in dann an howl ny 'fÿdh par!

ARTHÛR

223 *Byanvenu, mes bels amors!*
Kyn fe'why cans py pelha,
welcùm milweyth, ow socours!
Why re deuth i'n eur gwelha
¹⁵⁵⁰ may halsowgh dos.
Kyn teffa ow thas a'n bedh
ha'm mamm ha'm flehes inwedh,
welcùmha ny alsons bos!

DÛK HOWEL

224 Gromercy a'n gwelha tas,
¹⁵⁵⁵ Arthùr, rych a reawta,
i'th chy ny dhyfyk pennlas!
Ass yw meur dha veawta!
Wàr ow leawta,
ny veu dha bar i'th huneth –

¹⁵⁶⁰ dres arlydhy Cristoneth
te a'n bew an prync' pawta!

*[Omma yma Kay, Bedwyr ha Howel owth ascendya, hag ow skynnya adhyhow warlergh
mytern Castyl.]*

AUGEL

225 *Ave, pater Arthore!*

Lowena dhys hag onour!

Turba gentis future

¹⁵⁶⁵ a record dha vones flour.

Meur yw dha feus,

dha vanath ha'th rielder

a wra dha gorf in pellder.

Ny'th ankevyr byttÿth Breus!

MORRYTH

226 ¹⁵⁷⁰ Lowena dhe'm arlùth mas,

lowena dhe'n gwelha gour,

lowena dhe perhen ras,

lowena dhys 'berth i'th tour!

Meur yw dha feus

¹⁵⁷⁵ dha vanath ha'th rielder

a wra dha gorf in pellder.

Ny'th ankevyr byttÿth Breus!

CADOR

227 Lowena ha leun-roweth

dhyso wàr verr lavarow.

¹⁵⁸⁰ Rag bos an uhel-lewyth

ny veu genys dha barow.

Meur yw dha feus

dha vanath ha'th rielder

a wra dha gorf in pellder.

¹⁵⁸⁵ Ny'th ankevyr byttÿth Breus!

ARTHÙR

228 *Benevenistis, cari!*

Welcùm in cres ow holon!

Nunc possum jocundari,

bos devedhys ow cuvyon

¹⁵⁹⁰ ha'm kyffewy.

Why a'm cher hag a'm dydhan.

A tricowgh bytte vledhen,
grâss y whothvien dhe why!

AUGEL

229 Gromercy, arlùth cortes,
¹⁵⁹⁵ flouren oll an arlydhy!
Colles syger na'n holyes,
rag henna y teuth dhe why.
Saw kevennowgh,
dell yw a goth levery:
¹⁶⁰⁰ Pòr dhefry ny vÿdh kerys
neb mar teuva re venowgh!

[Ena ymowns Augel, Morryth ha Cador owth ascendya hag esedha aglêdh, adrijo mytern Cragow.]

KENSA EPSCOP

230 *Ave, pater, rex splendens,*
an gwelha corf a dhug guw!
Larga gratia impendens,
¹⁶⁰⁵ arlùth cortes os a'th ruw
menowgh prevys.
Dha omdhegyans yw wordhy
comptys in mesk arlydhy:
nefra ny vÿdh ankevys!

SECÙND EPSCOP

231 ¹⁶¹⁰ *Arthuro sit gloria,*
an gwelha corf a dhug guw!
Tua vita florea,
chif an bÿs-ma os heb gow
menowgh prevys.
¹⁶¹⁵ Dha omdhegyans yw wordhy
comptys in mesk arlydhy:
nefra ny vÿdh ankevys!

ARTHÙR

232 *Benevenistis, domini!*
Welcùm owgh genef yn sur!
¹⁶²⁰ *Bono pollentes omni,*
tus vas o'why ha tus fur,
ha'm confessours.
Milweyth welcùm owgh gena!

Ass yw meur ow lowena
¹⁶²⁵ a dhevedhyans ow amours!

KENSA EPSCOP

233 Gramercy, arlùth gloryùs,
dhe peb yth os plegadow!
Hel oja ha plentethus
ha gwyw dhe wormoladow
¹⁶³⁰ dres yonk ha loos.
Abàn dalathas an bÿs,
nôbla marhak, me a grÿs,
ny ombrevys in dann scoos!

LUCIUS HIBERIUS, *Emprour an Romans*

234 *Pax, omnes Christiani*
¹⁶³⁵ *et barbarorum gentes,*
Scoti, Picti, pagani,
quot sub sole viventes!
Bedhens pòr glor,
rag mar teuma ha rowtya
¹⁶⁴⁰ ha fernewhy ha stowtya,
ny vÿdh mab den na'm dowtya
na whath graflost in dann dor!

235 Me yw Lûcy, an Emprour,
a'm beus trubyt a pùb tir.
¹⁶⁴⁵ Dres Breten rag ow onor
ha der vêstry ha der wir
me a'm bÿdh ev.
Marhak lymm, orth bodh ow brÿs,
uhel-wordhys ov i'n bÿs,
¹⁶⁵⁰ moy ages Duw, me a grÿs,
in y dron in gwlascor nev!

236 Saw yma unn ankenek
anfujyk orth ow cudhy.
Henna re'm gwrug duwhenyk,
¹⁶⁵⁵ drefen na vynn ow rûthy.
Goev er bos!
Me a glowt y scovornow
(y'n gelwyr Arthùr Kernow)
hag a'n dyben avell hoos!

237 ¹⁶⁶⁰ Ow hanhasow,
dewgh dhymm in rag!
Dres an gwlasow
scon heb ardak
res yw rowtya
¹⁶⁶⁵ sherp avell spern
ha morluhes
bys i'n mytern
ujy bohes
orth ow dowtya.

[Ena an lÿscanasow a wra dos, dew ha dew, arâg an Emproure.]

KENSA LÿSCANNAS

238 ¹⁶⁷⁰ Hail, *pryns of myght*,
uhel i'n tron!
Both day and night
dha wostyth on,
ow arlùth stowt.
¹⁶⁷⁵ Myns a vynhy,
oll a vÿdh gwrÿs.
Trystowgh dhyn ny,
flouren an bÿs –
na berthowgh dowt!

SECUND LÿSCANNAS

239 ¹⁶⁸⁰ Hail, arlùth fre,
ha'n gwelha gour
bythqweth a veu
gwelys in tour
na whath a vÿdh.
¹⁶⁸⁵ Arlùth uhel,
meur yw dha ras:
trybût rial
a lies gwlas
why a'gas bÿdh!

TRESSA LÿSCANNAS

240 ¹⁶⁹⁰ Hail, Syr Emproure,
i'th reawta,
gans meur onour
ha beawta
ha gordhyans brâs!

¹⁶⁹⁵ Par dhe why sur
ny gerdh wàr leur:
rych os ha fur
ha'th gallos meur
heb dowl i'n càss!

PESWORA LÿSCANNAS

241 ¹⁷⁰⁰ Hail, arlùth hel
dres pùb huny!
Colon den lel
ny yll yêwny
moy rielder.
¹⁷⁰⁵ Clôwas kethitel
a'th reawta:
'vell mab whedhel
dha veawta
â in pellder!

PYMPES LÿSCANNAS

242 ¹⁷¹⁰ Hail, arlùth ker!
Py'hen tecter!
Colourys cler,
leun a whecter
a caradow
¹⁷¹⁵ arlodhesow
a'th hol pùpprÿs.
Re'n gwerhesow,
te 'bew an bÿs
dhe'th yêwnadow!

WHEFFES LÿSCANNAS

243 ¹⁷²⁰ Hail, arlùth bold,
dell os *sauns per*!
Clothys of gold
ha velvet ker
yw dha aray:
¹⁷²⁵ damask, baudkyn,
inwedh sendal
bys ha satyn,
eâ, pùrpur pal
ha pannow gay!

EMPROUR

244 ¹⁷³⁰ Welcùm – amours
owgh why pùpprÿs!
Welcùm – socours
dres tus an bës
o'why heb mar!
¹⁷³⁵ Y tov, re'm sergh
a garaf sur,
yth â dynergh
bys in Arthùr:
Bedhens pòr war!

SEYTHVES LÿSCANNAS

245 ¹⁷⁴⁰ Hail, arlùth grym,
dell os galant
ha'th skians lymm!
Oll dhe'th talent
an bÿs a'th cher.
¹⁷⁴⁵ Y fydh ruweth
ha sowena
i'th teylu whath
ha wherthynva –
na borth awhêr!

ÊTHVES LÿSCANNAS

246 ¹⁷⁵⁰ Hail, arlùth ker,
caradowha
ès an howl cler
ha golowha
pàn ve clerha!
¹⁷⁵⁵ Caradôwder
yma i'th fâss
ha golôwder.
Meur yw dha grâss,
Arlùth kerha!

NAWVES LÿSCANNAS

247 ¹⁷⁶⁰ Hail, arlùth gay,
uhel in bàn
yn bona fay!
Ny wyskys pann
body a'th par:
¹⁷⁶⁵ yth os flouren
dres peb i'n nor.

An vothyg'on
in dann an dor
a'th wordh heb mar!

DEGVES LÿSCANNAS

248 ¹⁷⁷⁰ Hail, arlùth fers,
freth gans cledha!
Brâsyon a'th chers
i'n kessedha
wàr aga glin
¹⁷⁷⁵ ha ken forsôth
i'th skeus adro.
Whath lion goodh
in y ogo
dhys a inclyn!

UNEGVES LÿSCANNAS

249 ¹⁷⁸⁰ Hail, arlùth freth
ha galosek!
A unn mab leth
ny veu torrak
dhe jy parow,
¹⁷⁸⁵ marnas Arthùr,
an dyowl dygnas.
Saw henna sur
yw gwarthevyas
ha corf garow!

DÊWDHEGVES LÿSCANNAS

250 ¹⁷⁹⁰ Hail, pryns heb par,
te a bew oll!
Pynag na'th car
gweth yw ès fol
ha moy folla!
¹⁷⁹⁵ Pâls yw an owr
i'th castylly

[Text gwersyow 1797- 1805 yw trogh, ha rann gyllys dhe goll. Gwelyr Thomas ha Williams rag manylyon.]

EMPROUR

251 Welcùm, tus vas,
o'why dhymmo!

Duw danvon ras
warnowgh adro,
¹⁸¹⁰ in kettep poll!
Welcùm o'why
arâg ow sal,
welcùm yns y,
ha re Vyhâl
¹⁸¹⁵ welcùm owgh oll!

252 Ow cothmans dê,
dell owgh yn sur,
lemmyn why â
bys in Arthùr
¹⁸²⁰ gans lyther clos.
Kynth ywa freth,
settyowgh e coth
(elhas, soweth!)
in dann y dô,
¹⁸²⁵ mar sensowgh boos.

KENSA LÿSCANNAS
253 Arlùth mil bow
os galosek.
Rag gul dhe brow
liestrosek
¹⁸³⁰ pòr barys on.
Dha worhemmyn
scon ny a'n gwra
hag a reckon
orth mab an pla
¹⁸³⁵ *let us alon!*

EMPROUR
254 Leverens dhywgh prag yma
ow qwarellya dres ow thir,
ha prag y whrug dialha
ow cosyns heb meur awhê;
¹⁸⁴⁰ ha coth gwrêns pê
ow thrubyt a Vreten Veur.
Pòr down ny a'n west neb eur,
oll maga stowt dell omwrê.

SECÛND LÿSCANNAS

255 Rag meth na vedhens geijys

¹⁸⁴⁵ a'y servys dhe omdenna.

Freth y fëdh gwerejys

mar pëdh res dos dhe henna,

oll dhe'th desîr.

Gwrêns y drubyt ha'y suta,

¹⁸⁵⁰ rag bos marow ha bêwa,

ny a'th soker gans dha wir

ha henna crÿs.

Pynag na vynn

bos dha wostyth

¹⁸⁵⁵ saw cowska tynn

hag anwostyth,

ny a'n gorr qwit mes a'n bÿs!

EMPROUR

256 Hèn yw jentyl leverys.

Ys not he under the moun?

¹⁸⁶⁰ Na ny gerdhas wàr weras

but i can bryng hem a-down

kyn fe mar stowt!

Mar pÿdh res dhymm senjy cas,

ass eus lies mytern gwlas

¹⁸⁶⁵ a dheu dhymmno gans y rowt

dhe'm gweres smart!

Ahanan ewgh,

abarth an Tas,

ha'm negys gwrewgh

¹⁸⁷⁰ lemmyn yn fas.

Do as men, pluk up your hart!

SECÙND LÿSCANNAS

257 Senatour, saw gwell avîs

arâg Arthùr pàn deffa.

Besy yw dhys bones wis:

¹⁸⁷⁵ rag pur cas, dell desefsa,

ny worthyp ev

dhe'n messach eus danvenys.

Uhel yth yw kelenys

in mesk myns eus in dann nev!

KENSA LÿSCANNAS

258 ¹⁸⁸⁰ Kyn fe mar freth de Halan

an vledhen i'n kensa dëdh,
me a gôws wâr mab Malan
ha ny'n sparya', wâr ow fëdh;
na wrav heb dowt!
¹⁸⁸⁵ Mar côws geryow trewheles,
ny vanna' y vos kelys:
me a'n gorthyp maga stowt!

[*Lÿscanasow arâg Arthùr.*]

259 *Ave, rex dignitatis,*
courser prevys in casow!
¹⁸⁹⁰ *In via honestatis*
dhyworth Lûcy canhasow
danvenys on
dres lies gwlas
rag negyssas
¹⁸⁹⁵ ortha why, *so mot i gon.*

SECÛND LÿSCANNAS
260 Lowena dhe berhen ras,
avell emprour desedhys!
Lowena dhys, mytern mas!
Canhasow on devedhys
¹⁹⁰⁰ pryveth heb son
dres lies gwlas
rag negyssas
ortha why, *so mot i gon.*

ARTHÛR
261 Senatour mas,
¹⁹⁰⁵ welcùm forsôth
drefen dha ras
ha'th vos arlùth
a'n goos rial.
Saw gwait, bydh fur
¹⁹¹⁰ ow negycyas,
rag ken yn sur
dhys ny vÿdh vas
omma napell!

TRESSA LÿSCANNAS
262 Lowena dhe'm gwelha gour

¹⁹¹⁵ a veu bythqweth a Gernow!
Gwell corf in tent hag in tour
whath ny glôwas scovornow
y vos genys
a'gan huneth
¹⁹²⁰ in Cristoneth,
anowyth nag a henys!

PESWORA LÿSCANNAS

263 Lowena ha beawtys
dhe warthevyas lies cas!
Mytern jentyll ha cortes,
¹⁹²⁵ gwell corf esos in neb gwlas
ny veu genys
a'gan huneth
in Cristoneth,
anowyth nag a henys!

PYMPES LÿSCANNAS

264 ¹⁹³⁰ Lowena ha rielder
dhe flouren an vyterneth
hag onour brâs in pellder
bys ventytha heb dyweth
certan heb flows,
¹⁹³⁵ a dhallath bys
may fen cofhÿs:
A well corf ny glôwys cows!

265 WHEFFES LÿSCANNAS

Lowena ha sansoleth
dhe berhennak beawta!
¹⁹⁴⁰ Flouren a skentoleth
ha galosek in leawta
os wâr pùb oos,
a dhallath bys
may fen cofhÿs:
¹⁹⁴⁵ A well corf ny glôwys cows!

ARTHÙR

266 Marhogyon flour,
welcùm i'm tir,
a veur onour
dhe why pùb eur

¹⁹⁵⁰ mar tervynnowgh.

Saw mars eus fowt
aberth inowgh,
kyn fewgh mar haut,
ewgh mes a'm vu

¹⁹⁵⁵ hag omdennowgh!

SEYTHVES LÿSCANNAS

267 Lowena dhywgh, a vytern,
hag onours dres an tasow!

Dha eskerens â dres spern
mara meryth yn fassow

¹⁹⁶⁰ certan heb mar.

A pes serryys
ha'th vodh terrys,
ny'th wortesa gwyls na whar!

ÊTHVES LÿSCANNAS

268 Lowena dhys, mytern stowt,
¹⁹⁶⁵ in uhelder in dha sê!

Peb a'th wormel, nynj eus dowt,
hedre ÿs in y le.

Ha sur heb mar,

a pes serryys

¹⁹⁷⁰ ha'th vodh terrys
ny'th wortesa gwyls na whar!

NAWVES LÿSCANNAS

269 Lowena dhys, a dasek,
gwarthevyas meur a gwlasow!

Ny veu dha bar, re Gasek,

¹⁹⁷⁵ na ny'n gwelvyth lagasow
i'n bÿs hogen.

Mir yn garow

ha'n corf marow

rag euth a grop i'n grogen!

DEGVES LÿSCANNAS

270 ¹⁹⁸⁰ Lowena dhe'n rielha
pryns a allos ombrevy!

Re'n Tas a nev uhelha,

ny yller dha ankevy

i'n bÿs hogen.

¹⁹⁸⁵ Mir yn garow
ha'n corf marow
rag euth a grop i'n grogen!

UNEGVES LÿSCANNAS

271 Lowena arâg nacyon
dhyso dres an re erel!

¹⁹⁹⁰ In mesk oll an Cristonyon
nynj eus orthys rag peryl
ma's an Emprour,
agan arlùth.

Henna forsôth

¹⁹⁹⁵ dres peb a bew an onour!

DÊWDHEGVES LÿSCANNAS

272 Lowena dhys, mytern freth,
gwerrouer fers ha galosek!

Ny wòn i'n bÿs pyw a'th feth,
den na best peswartrosek,

²⁰⁰⁰ ma's an Emprour,
agan arlùth.

Henna forsôth

dres peb a bew an onour!

ARTHÛR

273 *Per Noter Dam, byanvenu!*

²⁰⁰⁵ Joy warnowgh ha rielder,
a vÿdh galant retenu
ha devedhys a bellder,
ha dhywgh grassow,
a ganhasow.

²⁰¹⁰ Welcùm i'm gwlas,
agas messach mars yw vas!

KENSA LÿSCANNAS

[dhe'n vyternes]

[Yma dyw bythyonen ow fyllel.]

KENSA LÿSCANNAS

274 Henna yw gwir.

Wàr ow fordh hir,

pòr jentyl yw

²⁰¹⁵ ha'y woos precyùs,
hag onorys
a veuva gwyw.

ARTHÙR

275 Ow sojet, kettep onen,
me a vynn, wàr ow leawta,
²⁰²⁰ ombarujy ahanan
dhe wesper gans beawta.
Dell owgh tus fur,
ordnowgh aragof uskys
peswar mytern cùrunys,
²⁰²⁵ gans cledhydhyow a owr pur,

276 in tôkyn me dhe fetha
ow eskerens in pùb tu
ha'm bos parys dhe sconya
pùb camm, der weres Jesu
²⁰³⁰ a'n prenas tynn.
*Mundi tenenda ampla
pro quattuor acclinata.*
Goev a wrelha er ow fyinn!

AUGEL

[a'y sav]
277 Arlùth ker, dha arhadow
²⁰³⁵ a vÿdh gwrës ha'th worhemmyn.
Parys on dhe'th yêwnadow,
rag dha servya pùb termyn
gans rielder.
Dredhos yth on lowenhÿs;
²⁰⁴⁰ gallas dha laus dres an bÿs
bys i'n hêdhens in pellder!

ARTHÙR

278 Gwaityowgh gul agas devar!
Êns peswar mytern wordhy
dhe dhon arâg Gwynever
²⁰⁴⁵ dew gopel a gelemy,
dov gans pluv gwynn,
rag an vyternes rial
in tôkyn hy bos uvel
ha wheg ha teg hag elyn!

MYTERN NORGAGH

279 ²⁰⁵⁰ Ny a wra, syra, forsôth
in hanow an Tas gwelha!
Ny glôwsyn cows a arlùth
in dann an howl rielha
agesowgh why.
²⁰⁵⁵ Deun dhe'n chapel
scon heb astel.
Parys on ny.

ARTHÛR

[Yma ev ow skynnya.]

280 Deun, ow amours ha'm cuvyon,
gans solas hag englynion,
²⁰⁶⁰ ha merth ha melody wheg!
Dh'agan palas gwell yw dhyn
revertya gans canow teg
ha predery, ren Austyn,
a'gan gwayow.
²⁰⁶⁵ Nyns â ancof –
goev Lûcy, re'm Tas a nev,
me a garsa dhodha ev
dysqwedhes unweyth pyw ov!

[Omma y coodh dhe'n rûth a vyterneth ha tus nôbyl clôsy warbarth. Yma Arthùr ow teweheles dh'y balas.]

CADOR

Pòr barys yw dha socours.
²⁰⁷⁰ Na dhyglon, saw dha onours,
dell os mytern heb parow!

ARTHÛR

Na wrav, ow jentyl amours –
gwell yw gena bos marow!

WHEFFES LÿSCANNAS

281 Crows Crist, *benedicite!*
²⁰⁷⁵ Pan rowtya eus gans Arthùr!
Me a grÿs bos nÿcyta
ha gockyneth dhe'n Emprour
mos dh'y serry.

Gallas mar stowt,
²⁰⁸⁰ erbynn y rowt
ny vedh mab den gorgerry!

KENSA LÿSCANNAS
282 Deun dhe glôwes y rêson
rag an maters govynnys.
Pòr cas yth yw an sêson
²⁰⁸⁵ may fydh corden istynys
a'n maglenha!

SEYTHVES LÿSCANNAS
Deun abarth Duw,
saw rag own gu
na gôwsyn ny a henna!

KENSA LÿSCANNAS
283 ²⁰⁹⁰ Hail, *semly syr on yor tower!*
Salve dhe'n sal yn tien!
Me a lever, arlùth flour,
orth ow bodh gyllys vien
gans gorthyp dhe'n gwelha gour
²⁰⁹⁵ bythqweth a wyscas lien,
na darsowgh ny.

ARTHUR
[a'y sav]
Duw re'th wella mes a'y dorn!
Syns thow wylt so hastely gon,
me a worthyp dhys defry.

SECUND LÿSCANNAS
284 ²¹⁰⁰ Me a garsa yn tefry
cafos gorthyp yn certan
ha wàr an trubyt manly,
yw tremil buns i'n bledhen,
a vo gwrÿs dhyn.
²¹⁰⁵ A henna kemerowgh cur,
rag ow arlùth ny vynn sur
bones helha dhe aswon.
Bledhenhow on
(gu!) heb cùntell
²¹¹⁰ yn tiogel

saw stoppys gwynn.

ARTHÛR

285 Lavar dhe'th arlùth, cosyn,
me re leveryys heb flows:
Rag an trubyt a wovyn,
²¹¹⁵ na goodh na hen wàr nebes oos
dhe'n stât a Rom
ma's y benn ev dybennys.
Mar gooth pàn yw govynnys,
me a'n danvon dhy iwys,
²¹²⁰ *by the dreadful day of dom!*

286 Eâ, bys vycken
nyns â na hen
rag Breten Veur
dhe'th arlùth mas.
²¹²⁵ Gwra derivas
henna mar teur.

287 Ny wortheba' dhodha
tùchyng dhe'n qwestyons erel
bys may tanvanho dhymma,
²¹³⁰ py wàr ganow leverel,
in erbers i'n pow adro
an lynas yn tiogel
prag y tevons
heb den vÿth dh'aga gonys,
²¹³⁵ saw rag own bos somonys.
An Romans a vÿdh westys,
omstorvya pàn na alhons!

SECÛND LÿSCANNAS

288 *Syr king*, dar ny vynnnowgh why
(leverowgh *expedient!*)
²¹⁴⁰ ry ken gorthyp dhe Lûcy
ha bones moy obedyent
ès indella?

ARTHÛR

[*a'y eseth*]
Na vanna', heb dha dùlla!
Rag henna na gampolh e:

²¹⁴⁵ te a'n kev rag an gwelha!

[Oll an meyny a wra sevel in bàn.]

ÊTHVES LÿSCANNAS

289 Ev a vÿdh gweth,
re Chrystys wel!

Dha geryow freth
yn tiogel

²¹⁵⁰ a'th set in nans.

Pàn y's clôwo

Lûcy mar dhu,

poos vÿdh ganso.

Ny'th gas a'th vew,

²¹⁵⁵ re'n Sperys Sans!

ARTHÛR

[a'y sav in maner turont]

290 Ass ov engrys!

Dhe ves omden!

Py re'n Drynjys

scattyaf dha benn

²¹⁶⁰ ha'th coloven

dhyworth dha scoodh

gans dha gonha

kepar ha goodh,

te mab hora,

²¹⁶⁵ tebel-voren!

[Omma Arthùr a wra esedha. Oll an meyny a vÿdh a'ga sav. Ena yma an lÿscanasow ow codha wàr benn dêwlin rag euth.]

NAWVES LÿSCANNAS

291 Arlùth wordhy,

na vÿdh garow:

ny còwsyn ny

mès lavarow!

²¹⁷⁰ Canhasow on

ragdanvenys

gans geryow sÿth.

Pàn yns ùttrys

ny dalons pÿth,

²¹⁷⁵ so mot y gon!

ARTHÙR

[a'y eseth]

292 Ny wrug Lûcy

furneth iwys.

Meur a foly

a prederys,

²¹⁸⁰ mos dhe'm serry.

Ev ha'y huneth

awos y grê,

re'n Cristoneth,

ny yll nefra

²¹⁸⁵ ow dyscudhy!

KENSA LÿSCANNAS

293 *Valeatis,*

rex Arthure,

libertatis

qui future

²¹⁹⁰ *memor estis.*

ARTHÙR

[a'y sav]

Bona vita

vobis, chari,

ha dedhyow dâ

bys venary

²¹⁹⁵ *in honestis.*

[Omma yth yw an tent degës hag ena yma ow powes.]

DEGVES LÿSCANNAS

[wâr an fordh]

294 Arlùth Crist dh'agan dyfen

i'n dyweth na vynn cudhys!

An negycyow yw vylen,

na vÿdh nefra dewedhys

²²⁰⁰ heb arholas.

A Dhuw, gu dhe ny pàn veun

(crev yw pàn sorha yn leun)

gans Arthùr tynn defolys!

KENSA LÿSCANNAS

295 Gas cres, rag sham!
²²⁰⁵ Gwyw os dhe vlam,
rag nynj yw vas.
Sur yth yw glew
a omdheg gwyw.
Dha lewdnes gas,
²²¹⁰ rag meth an bÿs!
Agan escar
whath a dhrogfar
ha'y wooth a vÿdh iselhÿs.

296 *Salve, salus seculi,*
²²¹⁵ Emprour wordhy in pùb plâss!
Sicut splendor speculi
ys the fernys of yor fas,
sheining so bright!

EMPROUR LÛCY

Welcùm pàn owgh devedhys!
²²²⁰ Ny goodh dhywgh bos keredhys
whyl ye be swynys so light.
Pan nowodhow, pan gwystlow
eus genowgh why a'n cost west?
Mars yw bern dhys an whedhlow,
²²²⁵ *wold i wer now at my rest!*
Leverowgh scon:
A vynn ev bones gostyth
dhymmno vy kepar dell goodh,
ha chastya y golon?

KENSA LÿSCANNAS

298 ²²³⁰ Na vynn, ow arlùth heb nàm,
awos merwel der an cledha!
Yth esowgh why ow cul camm
dhodho ev sur, y'medha.
Wàr ow fordh hir
²²³⁵ ha re'm Arlùth a'm pernas,
dhyn ny ev a leverys
y vos gwiryak i'th empîr.

299 Mir, ow codros i'm sêsyā!
In neb dedhyow eus ow tos
²²⁴⁰ settys rag dh'agan dysêsyā

me a wor dhe wir y vos,
ha pryns heb par
yw ev ha meur dhe braisya
dres seul a welys heb mar.

EMPROUR LÛCY

^{2244b} Owt, owt, owt, owt, owt!

²²⁴⁵ 300 Pandr'ota te indar fol,

pàn y'n praisyth araga?

By my soul, nynj êth dhe goll

mewgh a rosa dhe dhêga.

Omden dhe ves,

²²⁵⁰ rag own cafos wâr an poll

a by'hen y whreta ges!

301 Marhogyon, leverowgh why

pan worshyp, er agas fyðh,

a wodhya Arthùr dhe ry

²²⁵⁵ rag an trubyt soladhÿdh

a stoppyas ev?

Res yw dhodha y dhascor,

awos y nerth ha'y wlascor,

mar mynn bêwa in dann nev!

KENSA LÿSCANNAS

302 ²²⁶⁰ Syr, na vedhowgh gockyhÿs!

Nâ, omjeryowgh bytteweth.

An trubyt pàn veu tûchys,

y worthyp o tynn ha freth,

hag ev garow

²²⁶⁵ hag owth avowa forsôth

a'y wlascor trubyt na goodh,

ma's agas penn, ow arlùth.

Henna o y lavarow,

303 ha der rêson ha drefen

²²⁷⁰ y vos mar gooth govynnys,

ev a leverys efan

y fedhowgh why dybennys

dh'y aqwytya.

Na gwell gorthyp ny'gan beu,

²²⁷⁵ me a'th warn, *so mot i the*,

kyn fynhes ow andîtya.

EMPROUR

^{2276b} Owt, owt, owt, owt, owt!

304 A Dhuw, gohy ow holon,
ma's me a'n darvyth dhe kyns,
y vos assys wàr an tron!

²²⁸⁰ In despît in kig y dhens
mara'n metya',
an rebel – gu!
ha fâls dell yw! –
me a'n dial heb lettya.

305 ²²⁸⁵ Dar ny worthebys Minrew
prag y foldras ow cosyns
ha sùbjectya neb a bew
ow thir? Re'n jeffa tristans
an tellek-was,
²²⁹⁰ kyn fe an jowl in y benn!
Ass yw coth y'n gorfensen
a'n caffen arâg ow fâss!

DÊWDHEGVES LÿSCANNAS

306 Nynj yw y dowl gortheby
dhywgh namoy a'gas maters,
²²⁹⁵ mès 'praga i'gas kerthow why
y tev lynas in erbers
heb gonys vèth?'
Y geryow ev yw henna
ha sur ny vynn omdenna
²³⁰⁰ awos own a gorholeth.

EMPROUR LÛCY

^{2300b} Owt, owt, owt, owt, owt, owt! Harow!

307 A Dhuw, danvon anfuji
wàr an raf glavorak-na!
Mollath Crist ha'm trevyji
wàr gorf Arthùr, mab an pla,
²³⁰⁵ gejys a'y vew!
Me a'n hedh in mes a'y neyth:
ny allaf godha' eryeth.
Yma ow skesy, re Duw!

308 Kyn kemerys castylly

²³¹⁰ ha'm lu ervys a vÿdh pâls,
me a'm beus ow eskelly:
bÿth ny falla' vy, an fâls
orth y holya
dres tenwyn ha menydhyow.
²³¹⁵ Ev a velyk an dedhyow
may tallethyf y folya!

SECUND LÿSCANNAS

309 Ow holon a vÿdh in crèn
pàn vo còwsys a'y hanow.
Ev yw an bolta mab den
²³²⁰ a gampoller gans ganow.
Sur heb keles
yn serryys neb a'n gwelha
ny'n dydheursa pyth elha
wàr ambos y woheles!

TRESSA LÿSCANNAS

310 ²³²⁵ Pàn leveryys agan cûr
a'gas negycyow dhodha,
kynth on corfow dâ ha fur,
an mir ha'n wel anodha
a'gan telly.
²³³⁰ Y wevlow ha'y lagasow
ha'y cowntnans o mar fassow
mayth ejon owth omgelly
oll clamderek,
wàr agan glin in unn stras
²³³⁵ pòr bliant ow pejy grâss,
a'gan bêwnans awhêrek!

EMPROUR

^{2336b} Owt, owt, owt, owt, owt, owt, owt!
311 A traitours, re'gas bo spit
kemmys orth ow duwhanhe!
Ow holon yw crackys qwit
²³⁴⁰ drefen why dh'y lowenhe
der lewd omdhon,
ha gans henna y wormel.
Ewgh a'm golok in neb toll!
An gwelha ahanowgh oll,
³²⁴⁵ re gorf Duw, ny dal faven!

312 Moghhës ow fienasow,
ma ow holon ow qwana!
Messejer, penn canhasow,
dewgh rag in unn dhiena!
²³⁵⁰ Kê soth ha north
ha gwra cry crev in pùb cost,
ow socours may teffons tost
ajy dhe vis in unn lost.
Fysten! Na let! Kê a'th fordh!

313 ²³⁵⁵ Gwait gwarnya mytern Mêdes
ha mytern Grêk maga sur
may fôns gena desempys,
rag otham eus a dus fur
dhymm dres pùptrà.
²³⁶⁰ Inwedh, gwarn ow senatours,
kepar dell yns ow amours,
may teffons dhèm i'n torn-ma!

[Ena ymowns an lÿscanasow owth omdenna ha'n vyterneth a wra ombarujy.]

[KENSA] MESSEJER
314 Onour dhe'm arlùth rial!
Ny res dhys ow conjùrya!
²³⁶⁵ Bost yw gena ha fest màl
i'th negycyow lavurya.
Syr, farwèl!
Syglôwens pobel adro,
in nerth corf kemmys a vo,
²³⁷⁰ in arvow res yw dhodho
hastya dhe'm arlùth uhel!

315 Bedhowgh gansa kyn penn mis!
An gorhemmyrn yw henna,
ha res yw gul y dhevîs
²³⁷⁵ wâr bain cregy ha tenna.
Ny dal bos gorth!

Rag provia dewas ha boos,
harlych robbyowgh yonk ha loos,
myns a gyffowgh wâr an fordh!

BOCÙS, MYTERN AN MÊDES

316 ²³⁸⁰ *Pax nunc, prelyatores,*
prynsys, dûkys, marhogyon,
autem debiliores,

rag hastys ov i'm colon

kynth oma pith

²³⁸⁵ ha trewhelyk i'm dêdys.

Eâ, Bocùs, mytern Mêdes,

yw ow hanow, gorrough with!

KENSA MESSEJER

317 *Ave patri eterno!*

Lûcy a'gas dynerhys

²³⁹⁰ *ut es potens in bono,*

saw y golon yw cudhys

rag galarow.

Arthùr a vynn y vetya

in hast ha'y oversettya

²³⁹⁵ ev re dos in ger marow.

BOCÙS, MYTERN AN MÊDES

318 Canhas, welcùm os certan:

Lûcy *ys lord of honor!*

An rybot mytern Breten,

dhodha ev ny wra dolour.

²⁴⁰⁰ Dhe'n jaudyn fy!

Heb let me â dhe'm gwelha.

Dhe'n mernans ernag elha,

y escar ny dheu dhe'm chy!

KENSA MESSEJER

319 Henna yw côwsys garow

²⁴⁰⁵ hag a golon stowt pòr wir.

Ny gefyr agas parow

in dann howl in mor na tir.

Syr, farwèl!

BOCÙS, MYTERN AN MÊDES

Farwèl, canhas plegadow!

²⁴¹⁰ Lavar dhe'm tas caradow:

me a'n west ha kê napell!

[*Omma yma mytern ow skynnya.*]

EPYSTROFÙS, MYTERN AN GRÊKYS

320 *Sileat omnis vivus,*

Latinus atque Grecus.

Conticeat natus,

²⁴¹⁵ *Argus, luscus et cecus*

ha gwyls ha whar!

Mytern Grêss o'vy i'm tour,

Epystrofùs, body flour.

In dann an howl ny'm beus par!

KENSA MESSEJER

321 ²⁴²⁰ Lowena dhys, a vytern!

Ow arlùth a'th tynerhys.

Gallas garow avell spem!

In oll hast ev a'th pejys

a dhos dhodha.

²⁴²⁵ Yn medh Arthùr yma gwir

dhodha ev in y empîr

mar kyll in deg dhywortha.

EPYSTROFÙS, MYTYRN AN GRÊKYS

322 Welcùm oja, Gardyben!

Ny dhowtyaf an nowodhow.

²⁴³⁰ An Vretons me a dhyben

in kerdh, unn maner ha godhow.

Gas vy hag y,

ha gwarn ow arlùth garow:

y escar a vÿdh marow

²⁴³⁵ ha tùchys kepar ha ky!

KENSA MESSEJER

323 Henna yw còwsys efan

hag a golon dyspùyssant.

Me a vynn mos ahanan.

Dell owgh mytern sùfusant,

²⁴⁴⁰ na vedhowgh pell!

EPYSTROFÙS, MYTYRN AN GRÊKYS

Me â dhe'm arlùth wàr nùk.

Ny'm let naneyl lanow na crug.

Canhas, farwèl!

KENSA SENATOUR

324 *Pes, seniors, par tout la terre!*

²⁴⁴⁵ *Peys yet i hot, rygh and powr!*

A'gas bêwnans mars owgh ker,
syglôwowgh orth senatour!

Ne dites moet!

Dûk Borgayn, awos y frap,

²⁴⁵⁰ ny yll porhel dhymmo scap' –
orth ow nôbyl ny spen grôt!

KENSA MESSEJER

325 *Ave, senator,*

ut imperator

sedens in trono!

²⁴⁵⁵ *Deus confirmet*

vos et conseroet

in omni bono.

KENSA SENATOUR

326 Welcùm, canhas ker!

Pan gerdh ha pan ger?

²⁴⁶⁰ *How faryth my lord?*

Mara'n cudhys den,

re'm fay, ev a'n pren.

Ny'n gwith nerth nag ord!

KENSA MESSEJER

327 Gwrug mytern Breten

²⁴⁶⁵ gans ganow efan,

re'n gog, y vos tynn

ha dos in y dir

rag govyn neb gwir

ha'y dhyswul avàn!

KENSA SENATOUR

328 ²⁴⁷⁰ Owt wàr an môlak!

Ny vÿdh cosolek

goth in ow body,

na ny vetyaf boos,

erna welaf goos

²⁴⁷⁵ a'n penn [dystodhy].

KENSA MESSEJER

329 Farwèl, sovran mas!
An uhelha Tas
roy dhe why gul dâ!
A Dhuw, ass yw coll
²⁴⁸⁰ a'gan arlùth oll
in gosyth mars â!

KENSA SENATOUR
330 Nag â, na borth dowl!
Nynj eus den mar stowl
a virha der hot:
²⁴⁸⁵ na'n gwren ny pòr dam!
Na dhowtyens rag sham
na Kernow na Scot.

[Omma yma senatour ow skynnya.]

SECÙND SENATOUR
331 *Pax omnes murmurantes!*
Syglôwough pàn viv ow cows!
²⁴⁹⁰ *Estote ut infantes* –
me a noweth aga fows,
pynag na dew.
In Rom me yw senatour
acôntys an gwelha gour
²⁴⁹⁵ eus a'm ehen hedhyw bew!

KENSA MESSEJER
332 *Beal syr, Du don vous bonjor,*
moun senior, re'n prydyth mort!
Kepar dell owgh y socour,
why a dheu hag a'n confort,
²⁵⁰⁰ lies y ras.
Clâv yw y golon, soweth!
Arthùr Gernow, mytern freth,
a vynn orta senjy cas.

[Arthùr ow arlùth Gernow]

SECÙND SENATOUR
333 *Bienvenu, canhas sauns peer!*
²⁵⁰⁵ Dhe'm arlùth uskys yth av.
Vÿth na berthens neb awhêr:

penn Arthùr a vÿdh pòr glâv
ha'y esely!
Orthyn ny ny yll settya:
²⁵¹⁰ ny a'n dyvyn heb lettya,
nefra na'n sawya ely.

KENSA MESSEJER

334 *I tak leve, moun amy:*
prÿs yw dhymmo fystena.
An fordh welha tôwlowgh why
²⁵¹⁵ Arthùr rag y worlena.
Re'n jeffa gu!
Mar kyll gul y volenta,
nyns eus dhymm joy ow pêwa.
Fatell vÿdh, elhas, a Dhuw?

SECÙND MESSEJER

335 ²⁵²⁰ Canhas jentyl, na borth dowl:
awos Arthùr ny a rowt!

[*Omma yma an senatour ow skynnya dhe Lûcy.*]

KENSA MESSEJER

336 *Salve, salus populi,*
gloryus lord ful of great myght!
Pulcher flos, decus mundi,
²⁵²⁵ *i can tell you the clen ryght,*
Duw dùstuny.
An vyterneth pàr govyn
a neyj dhyjo dres tenwyn
ha'th socours oll, pùb huny.

EMPROUR LÛCY

337 ²⁵³⁰ Welcùm os, flour canhasow,
welcùm milweyth, re'm ena!
Gormolys dhys ha grassow
ha wàr dha gorf lowena,
joy hag awen!
²⁵³⁵ Arthùr a ver'w mar harlot
avell fâls Jûdas Scaryot,
a omgrogas orth scawen!

BOCÙS, MYTERN AN MÊDES

338 *Beal syr, Du don vous bonjor:*
nolite contristari!

²⁵⁴⁰ In dann an howl nynj eus gour
a'gas feth bys venary.

Fete bona chere:

vÿth na dhowt Arthùr dhe grog
ny a'n deg, munys ha mog,

²⁵⁴⁵ re'm Arlùth a'n pernas ker!

EPYSTROFÙS

339 Lowena dhe'm arlùth stowt,
galosek dres seul a veu!

Dha eskerens ny a glowt:

y a'n pren unn jÿdh a dheu!

²⁵⁵⁰ *Fete bona chere:*

vÿth na dhowt Arthùr dhe grog
ny a'n deg, munys ha mog,

re'n Arlùth a'n prenas ker!

KENSA SENATOUR

340 Lowena dhe'm arlùth freth,
²⁵⁵⁵ galosek dres tus an bÿs!

In ow holon tynn rej êth

dha vos kemmys duwhanhÿs.

Wàr ow leawta,

dha escar a'n jevyth pow's.

²⁵⁶⁰ Me a vedh dhe why y gows
a'n gwel ny dhe wil sowta.

SECÙND SENATOUR

341 Lowena dhe why ha ras,
hag onour ha beawta!

Deg mil lowena dhe'm tas,

²⁵⁶⁵ dell yw meur dhe reawta!

Wàr ow leawta,

dha escar a'n jevyth pow's.

Me a vedh dhe why y gows
a'n gwel ny dhe wil sowta.

EMPROUR

342 ²⁵⁷⁰ Welcùm owgh, arlydhy mas,
ha Duw re dhanvona ras
warnowgh in kettep huny!

Why a'm soker in pùb câss
hag a'm confort, dhe Dhuw grâss,
²⁵⁷⁵ kepar dell vynnaf yêwny.
Arthùr, pryck bost,
a'n prenvvyth tost
ha whath pelha
yn sur ny a'n dialha.

SERTORY, MYTERN LYBY
343 ²⁵⁸⁰ Lowena dhe flour an bÿs!
Elhas dha vos duwhanhÿs!
Iselder brâs yw gena:
neb na vynn gul bodh dha vrÿs
mar ny vedha dielhys,
²⁵⁸⁵ bynnar re'm bo lowena
hedre ven bew.
Me, Sertory,
mytern Lyby,
a res dhredho gans ow guw!

EXCERCÊS, MYTERN AN ITÛRYANS
[secùnd mytern]
344 ²⁵⁹⁰ Lowena dhys, Ser Lûcy,
ow arlùth emprour wordhy!
Me re deuth dhys gans an ger:
dha soj'ys ha'th wostyth on.
Bÿdh lowenhÿs dha golon:
²⁵⁹⁵ a'th escar na borth awhêr,
arlùth wordhy!
Me, Excercês,
yw gwerroure fers
ha mytern in Itûry.

ALFATYMA, MYTERN SPAYN
[tressa mytern]
345 ²⁶⁰⁰ Hail dhe why ha lowena!
Ny re deuth dhywgh, re'm ena,
dha wostyth a'n gwlasow pell,
Arthùr rag y dhyvynya!
Ev a ver'w kyn tremena.
²⁶⁰⁵ Kyn fe vÿth mar veur y nell,
ny scap, re'm penn!
Eâ, trystyowgh dhyn,

me, Alfatyn,
mytern Spayn, a'n deg dhe'n sen!

MYCYPsa, MYTERN BABYLON

[peswora mytern]

346 ²⁶¹⁰ Lowena dhe'm arlùth mas!

Ny re deuth a lies gwlas
pàn glòwsyn dha vos serrys,
gena jy rag senjy cas.

Penn dha escar, ren ow thas,

²⁶¹⁵ in oll hast a vÿdh terrys

der vrâs colon.

Me, Mycypsa,

yw gwerryor dâ,

ha mytern in Babylon!

PANDRASYS, MYTERN AN EGYPTIONS

[pympes mytern]

347 ²⁶²⁰ Lowena dhe'm arlùth flour!

Na berthowgh keudh na dolour:

Arthùr a'n jevyth anken

ha golies na'n docka troos

ny a'n gas kilgorf ha coos,

²⁶²⁵ anodha kentel falhen.

Me, Pendrasys,

yw den desîn,

gwerryor fers tynn,

mytern Ejyp milpreves!

HYRTACY, MYTERN AN PARTYS

[wheffes mytern]

348 ²⁶³⁰ Lowena dhe'm arlùth ker:

bÿdh lowen ha dâ dha cher!

Ny re deuth a'gan gwlasow

dhe jy in socour rial

mayth hylly tôwlel dial

²⁶³⁵ wâr dha escar yn fassow.

Me, Hyrtacy,

mytern Partys,

a vedh iwys

orth Arthùr, an fâls brathky!

EMPROUR

349 ²⁶⁴⁰ Welcùm os, Mytern Partys,
ha Mytern Ejyp kefrÿs!
Welcùm, Mytern Babylon!
Welcùm, Mytern Spayn defry!
Welcùm, Mytern Itùry
²⁶⁴⁵ hag inwedh Mytern Lyby!
Welcùm in cres ow holon!

MÛSTENSOUR, MYTERN AN AFRYCANS

[seythves mytern]

350 Lowena ha beawtys
dhe'm arlùth jentył, cortes!
Rag dha onours ny re deuth:
²⁶⁵⁰ gas vy hag Arthùr Gernow!
Me a'n dorn gans ow dornow
may clamderha rag êwn euth,
re'n Sperys Sans!
Me Mùstensour
²⁶⁵⁵ an tebel-gour
ov, mytern in Afrycans.

IPOLYT, DÛK CRETH

[kensa dûk]

351 Lowena hag onours tew
dhe'm arlùth dres seul eus bew!
Ny res dhywgh bos duwhenyk
²⁶⁶⁰ awos lavarow drog-den.
Neb a'th cudhys a'n tynbren,
may welly an ankenek.
Me, Ipolyt,
dûk Creth, heb fall
²⁶⁶⁵ gans bones màl
wàr y vody a wra spit!

EDHION, DÛK BOECY

[secùnd dûk]

352 Lowena ha rielder
hag onour brâs in pellder
dhe'm arlùth dres pùb huny!
²⁶⁷⁰ Der vodh Duw i'n uhelder
dhe'th escar gwren iselder,
kepar dell vynnyth yêwny.
Me, Edhion,

dûk Boecy,
²⁶⁷⁵ wâr dha enmy
a res gans leundevôcyon!

TEWDAR, DÛK FRYJY
[tressa dûk]
353 Lowena ha leunyêhes
dhe'm arlùth ha gormolys
dres kenyer eus genys!
²⁶⁸⁰ Dha escar gans weres Duw
aragos a'n jevyth gu
der y golon stykennys,
rag me, Tewdar,
dûk Fryjy sur,
²⁶⁸⁵ kyn fena dur,
a vynn delay gans an cur!

EVANDER, DÛK SYRY
[peswores dûk]
354 Onester ha potesta
ha roweth ha dynyta
dh'agan arlùth pùb sêson!
²⁶⁹⁰ An tellek Arthùr, re'n Tas,
a vÿdh boos dhe'n bryny brâs
rag y frappys dyrêson.
Me, Evander,
dûk Syry, a'n dialha!
²⁶⁹⁵ Re'n Tas a'n nev uhelha,
me a'n helgh í'n efander!

POLYTETÊS, DÛK BYTYNY
[pympes dûk]
355 Lowena dh'agan sovrân!
Dell os arlùth crev ha gwann,
dha wostyth on devedhys.
²⁷⁰⁰ Neb a'th cudhys yn certan
a vëdh goev er y rann!
Aragos y fëdh ledhys,
rag an pylf prow't
re'm cudhys vy,
²⁷⁰⁵ dûk Bytyny,
Polytetês, gwerryor stowt!

EMPROUR

356 Welcùm, arlydhy gwlasow!
Gormolys dhywgh ha grassow,
rag why a'm car, me a wel.

²⁷¹⁰ Arthùr a gell y rasow
in spit in y lagasow.
Me a'm bydh an lorgh ha'n bel
oll dhe'm talent.

Fers ov ha lymm
²⁷¹⁵ ha, socours grym,
assa allaf bos galant!

357 *Rex* Araby ha Saba,
Rex Tharsys hag Insule
ha lies mytern yma
²⁷²⁰ a dhothya dhymmo wharê
yn sur heb mar,
a pe danvenys dhedha
rag dyswruthyl der cledha
an anfujoyk fâls na'm car!

BOCÙS

358 ²⁷²⁵ Lowr o'ny, *by Godys arm*,
ha henna why a welvyth!
Dhe'n molothak ny a jarm
mar trig uhon uhelneth.
Awos y nell,
²⁷³⁰ kyn fe an jowl wâr y scoodh,
ny a'n dywoos avel goodh,
in despît dh'y gerens pell!

EMPROUR

359 Yth owgh ow nerth ha'm socours,
kepar dell owgh ow amours:
²⁷³⁵ wor'tu ha Frynk fystenyn!
Mar teu Arthùr mes a'y wlas,
ev a'n kev na ve va vas.
Ena ny a'n dierbyn!

EPYSTROFÙS

Deun ha ny vennyn lettya
²⁷⁴⁰ erna ylhyn y vetya!

[Omma yma ev ow skynnya hag y a wra dos bys in Frynk.]

ARTHÛR

360 Ow spows jentyl, Gwynever,
mos dhe'n batel me a vynn.

Gwait may whrylhy dha dhevar,
gordhuwherow ha myttyn.

²⁷⁴⁵ Gweth vy i'th cov

ha'm noy a wra dha rêwlya.

Duw roy dhywgh gul onesta.

Mos a wrav; ny wòn a dhov.

[Omma yma Arthùr ow skynnya gans oll y soudoryon ha'n baner ow mos dhyragtho.]

[Omma yma ev owth amma dhe'n vyternes.]

MYTERNES

361 A Duw, ass ov morethak

²⁷⁵⁰ ow honen kyn lavara'!

Me a yll bos hirethek

pàn â moyha a gara'

mar bell a'n pow,

ha na'm kych dhyrag para

²⁷⁵⁵ ow arlùth meur heb cara.

Elhas, dhymm y fydh guow!

362 An Duw a formyas pùptra,
re'n droy dhymmo in poynt dê!

MODRETH *an noy*

363 Â, ow arlodhes kerha,

²⁷⁶⁰ a'm ôwnter na borth awhêr!

A'y gavow a brederha

nefra ny vÿdh dê y jer;

na vÿdh pòr wir.

Kynth â ow ôwnter abell,

²⁷⁶⁵ an nowodhow a vÿdh gwell

ha gortos dê nynj yw hir!

ARTHÛR

364 Epscobow mas,

abarth an Tas,

ewgh dh'agas pow.

²⁷⁷⁰ Me â dhe'n gas.

Duw, meur y ras,
roy dhèm gallos gul ow frow!

KENSA EPSCOP

Crist, Arlùth nev,
a clôw dha lev

²⁷⁷⁵ ha'th pejadow.

Dhe dre yth en
hag y pejyn
ragos dhe Dhuw caradow.

[Omma yma an epscobow ow skynnya.]

ARTHÛR

365 Te â dhe Vreten, Modreth,

²⁷⁸⁰ gans an vyternes heb let!

Govern an wlas
ha dhe onester omset,
i'n dyweth may 'festa grâss.

MODRETH

Dha worhemmyn a vÿdh gwrÿs

²⁷⁸⁵ pòr manifest lowenhÿs,
ow ôwnter ker, ren ow thas!

ARTHÛR

[wàr an fordh]

366 Lemmyn, ow gwerroures gwelha,

deun ahanan in unn rowt

gans gweres Duw uhelha!

²⁷⁹⁰ A'y lavarow seul yw stowt

my a'n gwra clor,
rag ev a ver'w, nynj eus dowt,
mar pÿdh kevys ugh an dor.

EMPROUR LÛCY

367 Yma Arthùr devedhys

²⁷⁹⁵ ha ny gansa canfedhys.

In rag degowgh ow baner,

may halla bos deglenys,

hag ev ha'y bobel kefrÿs,

kepar dell yw an vaner!

[Omma yma an baner owth avauncya.]

368 ²⁸⁰⁰ Ow gwerroures dâ ha wordhy,
prederowgh a'gas huneth,
avell tus dell wrussons y
sùbjectya oll Cristoneth.
Yth en inwedh,
²⁸⁰⁵ ha deun coth wâr an Vretons
ha prosternyn an felons
dhe'n mernans, dyhow ha cledh!

ARTHÛR

369 Merowgh ple ma an Romans
ow settya ragow' mernans,
²⁸¹⁰ peswar cans mil in unn keur!
Maria, Myternes nev,
gwra dhymm socour! Clôw ow lev,
dell yw ow threst warnas meur.
Pÿs dha Vab ras
²⁸¹⁵ hedhyw ma'm biv an vycory.
Maria, mamm a vercy,
clôw vy dell os benyn vas!

370 Ow socours dâ ha'm cosyns,
prederowgh a'gas tasow;
²⁸²⁰ trystyowgh in Duw hag i'n sens;
dysqwedhowgh agas rasow
wâr an hanter-tus mar tynn,
gans weres Crist, re'm dyhow!
Me a dyvyn dhe drehow
²⁸²⁵ myns a dheffa er ow fynn!

[Omma ev a wra omlath hag yma Lûcy, gweskys gans neb unn lans, ow codha yn farow.]

EMPROUR

371 Owt, marow ov sur heb nàm!
Maria, an gwelha mamm,
in cheryta ragof pÿs
ma'm bo gevyans oll a'm camm.
²⁸³⁰ Crist, ow Arlùth, dhyso jàm'
me a gemmyn ow sperys!

ARTHÙR

372 Marow yw Lûcy heb gil
ha'y werroures in kettep mil,
ma's an cowars re scappyas!

²⁸³⁵ Jesu, kemmer y ena
ha graunt dhodha lowena:
gans dha woos te a'n pernas.

373 Ow canhas ker, kê dhejy
bys in Rom gans penn Lûcy
²⁸⁴⁰ ha por hardh dhe'n senatours
trybût Breten present e
in dyscharj dhymmo nefra
ha dhe oll ow sùccessours!

SECÙND MESSEJER

374 Ow arlùth dê,

²⁸⁴⁵ agas negys

sur me a'n gwra

adhesempys.

Na borth awhêr,

rag dres pùptra

²⁸⁵⁰ eus wàr an bÿs

me a garsa

gul bodh dha vrÿs,

ow arlùth ker!

[Ow leverel dhe beswar senatour a'n Romans:]

375 Chif an cyta

²⁸⁵⁵ aberth i'th tour,

dhys lowena!

Mytern Arthùr

a'th tynerhys

ha dhys gena

²⁸⁶⁰ penn Syr Lûcy,

wàr ow ena,

rag degevy

yw danvenys!

376 An penn algat,

²⁸⁶⁵ kyn fe dolours,

dhe oll an stât

a'n senatours
yw danvenys.
Trybût na hen
²⁸⁷⁰ nynj eus, bydh sur,
bys i'n Gorfen
dhyworth Arthùr
ha'y sùccessours, me a grÿs!

PESWAR SENATOUR A'N ROMANS

377 Elhas, elhas,
²⁸⁷⁵ bones marow
neb o mar vrâs,
corf heb parow,
Emprour Lûcy!
Saw bytegyns,
²⁸⁸⁰ an gu dell wor,
Crist, penn an sens,
re bo socour
pùb eur dhyn ny!

SECÙND MESSEJER

378 Genowgh farwèl,
²⁸⁸⁵ gour jentyl mas!
Ny dal bos pell
ow [kefrowhas],
so mot y go.
Crist, meur y nell,
²⁸⁹⁰ Duw leun a ras,
re'gas gwitho!

SENATOUR

379 Farwèl, re'm fer,
ow cosyn wheg!
Canhas *sauns per*
²⁸⁹⁵ dres pùb mab Grêk
os hag elyn.
Banath Synt Clair
ha Synt Ia
ha Jesus ker,
²⁹⁰⁰ mab Maria,
in dha gerhyn!

380 An arlydhy,

kepar dell goodh,
a dheu defry
²⁹⁰⁵ penn ow arlùth
dh'y anterya
gans melody
ha meur wordhyans,
emprour wordhy
²⁹¹⁰ in y vêwnans
par dell o va.

SECÙND MESSEJER

381 Arlùth rial,
dhys beawta!
Gwrÿs yw sotel,
²⁹¹⁵ wàr ow leawta,
dha arhadow.

[Powes cot hag ev a wra mos bys in tent Kay.]

ARTHÙR

A canhas mas,
dâ re fary,
ha dhys meur grâss
²⁹²⁰ bys venary,
a caradow!

MODRETH

[in palas Arthùr]

382 Arlodhes ker,
meur yw ow cher
dhe why heb mar:
²⁹²⁵ me a'gas car
deg-milblek moy ès ow mamm!
Mar ny vedha'
genowgh why prov,
ny wòn a wrav.
²⁹³⁰ Ny lowenhaf
in ow dedhyow nefra lamm!

MYTERNES

383 Gas dha bîthas,
rag nynj yw vas.
Ny'm gwreth dha sergh,

²⁹³⁵ orth lostow margh
dres an pow kyn fen tennys!

Nynj yw ow thowl
servya an jowl.
Le yw gena,
²⁹⁴⁰ wàr ow ena,
gans cledha bos dybennys!

MODRETH

384 Der gerenja,
flour 'y hynsa,
galsof yn clâv.
²⁹⁴⁵ Ny wòn a wrav
rag painys ha calatter!
Ow yêwnadow,
a garadow,
yw mos genes,
²⁹⁵⁰ flour benegys,
dhe'th scovva in pryvetter.

MYTERNES

385 Dha lewd desîr
a'm cudh pòr wir.
Na gampoll e!
²⁹⁵⁵ Ny dal tùlla
Arthùr, agan arlùth flour.
Nynj yw devar;
na gows euver!
A den, byðdh war –
²⁹⁶⁰ dhymmo heb mar,
te drog-den, ny vedhyth gour!

MODRETH

386 Elhas, a Dhuw!
Elhas ha gu!
Tròm-galarow
²⁹⁶⁵ a'm gwra marow
ha'm dyweth genef yma!
Ny debra' boos
na ny'm deg troos,
ny wrav pòr wir.
²⁹⁷⁰ Kerensa hir,

wàr ow fay, yw euver dra!

MYTERNES

387 Govy dha vos ow cudhy!

Mar callaf dha rûthy

der kerensa heb gul tros,

²⁹⁷⁵ te a yll ow [dogluthy]

ha dha gavow dycudhy,

pàn vyny, in tyller clos.

MODRETH

388 A Duw uhel, gwynn ow bÿs!

Ow holon yw lowenhÿs:

²⁹⁸⁰ ny allaf y amôntya!

Arlodhes, gwynn avell gwrÿs,

deun dhe'n chambour, me a'th pÿs,

may hyllyn omacowntya!

MYTERNES

389 Dha vodh a wrav, re'm peryl!

²⁹⁸⁵ Lemmyn, benenes jentyl,

ewgh dewhans dhe'n erberow,

dell owgh sley ha trewesy,

ha cùntellowgh yn fysy

erbys rag guthyl dowrow.

KENSA MAGHTETH

390 ²⁹⁹⁰ Ow arlodhes, kyns ès nos

ny a wra dhe why dowr ros,

galonow, re Vab an sens,

hag a with in keladow

dha obereth casadow.

²⁹⁹⁵ Duw a'n aswon bytegyns!

[Yma an vowes ow skynnya.]

SECÙND MAGHTETH

[i'n plain]

391 Anvenowgh a vo gwelys

dystowgh y fydh ankevys,

re'm Arlùth Duw!

Me a wel henna prevys

³⁰⁰⁰ gans Gwynever, er hy gu!

TRESSA MAGHTETH

392 Lewd yma owth ombrevy
mar goth pàn wra ankevy
pryns mar rial.

Hy a chauns hy [astrevy]

³⁰⁰⁵ orth meth ha cas ha dial!

MODRETH

[dewhelys dhe'n sal]

393 Wàr ow leawta, Gwynever,
me a vynn gul ow devar
hag in Breten bos mytern.

Re Crist, Arlùth uhelha,

³⁰¹⁰ me a vynn gul indella,

gans ow ôwnter kyn fe bern!

MYTERNES

394 Ow amour, danvenowgh why
ytho warlergh arlydhy,
may hallowgh bos cùrunys.

MODRETH

³⁰¹⁵ In ketella me a vynn

kefrÿs dres sègh ha dres lynn.

Canhas, deus rag desempys!

KENSA MESSEJER

395 *Salve, pater Modrede,*

lowena dhe'm arlùth stowt!

³⁰²⁰ *As i am iwis in deed,*

yor commaund with grete speed

a vÿdh gwrÿs – na berthowgh dowl!

MODRETH

396 Kê bys i'n epscop yn scon,
dell os sotel hag uskys,

³⁰²⁵ ha lavar me dhe dhanvon,

dell y'n caraf in colon,

may teffa dhymm desempys.

KENSA MESSEJER

397 Me a wra, syra, pòr wir:

ny'm let glaw na tarennys!
³⁰³⁰ Sotel a wrav dha dhesîr,
kyn fe an fordhow mar hir.
Scav o'vy ha sowenys.

[An messejer a wra mos dhe'n epscop, ow leverel:]

398 *My Lord, God save you in se!*
Notre Dam don vous bonjor!
³⁰³⁵ Danvenys dhywgh me re beu:
bys i'm arlùth why a dheu
dhe gows orta in y dour!

KENSA EPSCOP

399 Welcùm, canhas, re Jowan!
How faryth our lord Modreth?
³⁰⁴⁰ Ywa yagh? Ywa lowen?
Me â dhodha, re Jowan,
adhesempys – ny wrav let!

KENSA MESSEJER

400 Agas derivas yw mas:
bÿth ny alsa bones gwell.
³⁰⁴⁵ Why a dhervyn cafos grâss
dres kenyer eus i'n wlas.
Ow arlùth, genowgh farwèl!

KENSA EPSCOP

401 Ow banath genes, cosyn:
in gwlas nev re omgyffyn!

[Yma an epscop ow skynnya dhe Vytern Modreth.]

KENSA MESSEJER

[dhe Modreth]
402 ³⁰⁵⁰ Lowena dhe'm arlùth stowt,
avell emprour desedhys:
dres peb i'n bÿs te a rowt!
Dha negys yw gwrÿs heb dowt,
ha me sotel devedhys.

MODRETH

403 ³⁰⁵⁵ Ow banath dhys, percevand:

te a dhendyl dha braisya!
Gwell corf os ès Coll-y-Brand.
Te a 'fÿdh *cyvyl de Gaund*.
Fysten dewhans dh'y sêsyâ.

KENSA MESSEJER

404 ³⁰⁶⁰ Gramercy, ow arlùth gay.
(Re'n alter, *Cuyr-larg-Dore*,
ny vÿdh dhe well ow aray
awos dha ro, *by thys day!*
Ny a wysk blou ha morê.)

KENSA EPSCOP

[*dhe Modreth*]

405 ³⁰⁶⁵ Lowena dhe why pùpprÿs
ha skentoleth ha ras!
Me re deuth dhywgh gans meur gris
rag guthyl bodh agas brÿs,
par dell owgh rêwler an wlas.

MODRETH

406 ³⁰⁷⁰ Welcùm os, ow epscop mas!
Welcùm os heb faladow –
mar welcùm avell ow thas.
Me a wor dhyso meur grâss
rag dha dhos dhe'm arhadow.

[*Hag yma Modreth ow skynnya.*]

MODRETH

[*wâr an fordh*]

407 ³⁰⁷⁵ Bos cùrunys me a vynn
mytern in Breten iwys.
Pynag a gôws er ow fynn,
ev a'n prenvyth, hag yn tynn.
Cùrun vy adhesempys!

KENSA EPSCOP

408 ³⁰⁸⁰ Modreth, me a via fol
indella mara qwrelhen.
Y trailsa dhymmo dhe goll
serry agan arlùth oll,
agas ôwnter – Duw dyfen!

MODRETH

409 ³⁰⁸⁵ Te a'n serr kyn tremena,
py mil a vÿdh marow!
Mar ny assentyth gena,
te a hepcor lowena
wàr bòr nebes lavarow!

KENSA EPSCOP

410 ³⁰⁹⁰ Kyn fena dianedhys,
ny'th cùrun ow crabanow;
na wrowns kyn fena ledhys,
rag own bones keredhys
gans seul a eger ganow!

MODRETH

411 ³⁰⁹⁵ Mar ny vedhaf cùrunys,
in tan pòr down te a lesk,
may fo dha din [crahonys]
te tùllor omskemunys.
Gas dha whedhlow, me a'th kesk!

KENSA EPSCOP

412 ³¹⁰⁰ Erbynn dha [rùdrys], Modreth,
rag own a dhrog, *by my saul*,
ny dal guthyl dhymmo let!
Cùrun Breten me a set
wàr dha benn in hanow Powl.

413 ³¹⁰⁵ An lahys te a lel-sens
ha gwir dhe oll dha wostyth,
gwiryow eglos myns dell yns,
ha stâtys kepar ha kyns,
dhe vytern dê dell degoth.

MODRETH

414 ³¹¹⁰ Dell vo rêson me a wra,
gans weres Duw ha yêhes.
Pòr wir i'm gallos yma
kekefrÿs gul drog ha dê.
Kê dre! Ow banath genes!

KENSA EPSCOP

415 ³¹¹⁵ Me a wra, Modreth, heb mar:
yth esof omma lowr pell.
A'm negycyow a pen war,
re'm Arlùth na'n jeves par,
ny dhothyen dhys mar sotel!

[Omma yma an epscop ow skynnya.]

MODRETH

416 ³¹²⁰ Me yw mytern in Breten!
Mars eus fol vÿth na faitour
er ow fyinn a gowsa màn,
ev a'n jevyth cales rann:
me a'n ladh avell traitour!

SECÙND MESSEJER

417 ³¹²⁵ Arlùth, confortys re by!
Elhas bos res dhymmo dry
dhys nowodhow a dholour.
Ponvotter eus wharvedhys.
Rag cudh, pàn y'n canfedhys
³¹³⁰ me re jaunjyas ow colour!

418 Ny lowenhÿs wàr neb oos
abàn clôwys kyns y gows
agas noy omskemunys
(traitour!) ny wrug y dhevar.
³¹³⁵ Pryveth yw gans Gwynever
in Breten Veur cùrunys!

ARTHÙR

^{3136b} Owt, owt, owt, owt, owt!
419 Owt, galsof gwann a'm skians!
Ny alsa moy dyswrians
wharvos nefra er ow fyinn.
³¹⁴⁰ Duw roy dhymmo dampnacyon
hag iselder ha passyon
mar ny's tevyth mernans tynn!

420 Owt wàr an fâls a'm traitas
ha'n dhrog-venyn a'm gesyas!
³¹⁴⁵ Henna moy re'm dysêsyas.
Unweyth a'y dùll ha crefter

elhas bos res dhymm kyny.
Neb a wrug ow bylyny
marow y's gwelvyth hy thir!

DÛK HOWEL

421 ³¹⁵⁰ Myshef re bo gwelys cler
wàr neb a'th tros in awhêr,
ha'n Arlùth a'th pernas ker
re'th lowenha solvegyns!
Wàr neb a wrug dell whervys
³¹⁵⁵ mollath yowynk ha bervys,
ha mollath noth hag ervys,
mollath Crist hag oll an sens!

ARTHÛR

422 Canhas, gwarn an amprevyon
na vÿdh heudh wàr ow holon
³¹⁶⁰ erna vòns y dyskevrys.

SECÛND MESSEJER

Me a wra heb faladow,
arlùth jentyl caradow.
Y coodh dhyw' bos clôwys.

[Yma ev ow mos dhe Modreth in kerdh.]

423 Hail, Syr Modreth in dha dron!

³¹⁶⁵ Canhas ov, *so mot y gon*,
dhyworth Arthùr danvenys
gans dynergh stowt ha cales.
A'th worthyp bÿdh avîsys.
Na vÿdh re haut kelenys!

MODRETH

424 ³¹⁷⁰ Na gows na moy a henna!
Me a'th kesk omdenna
hedre vo tecka an bÿs.
Kyn fynnas Arthùr y jy,
êns an javal dhe gregy!
³¹⁷⁵ Chaunj a'n bÿs nanj yw wherys.

SECÛND MESSEJER

425 Te a wrussa moy furneth

guthyl ken [eredieth]
ès cows mar sÿth lavarow.
Me a lever dhys, Modres,
³¹⁸⁰ kefrÿs te ha'n vyternes
in oll hast a vÿdh marow!

MYTERNES

426 Serr dha dhywen, te penn cog!
Desempys gwev ow golok
rag, te tellek, ny'th cara'.
³¹⁸⁵ Mar còwsydh moy a Arthùr
i'm [goodh] vy, te fâls brybour,
nefra ny dhebryth bara!

MODRETH

Êns mes a'm golok uskys
py me a'n ladh desempys,
³¹⁹⁰ re Sèn Tomas a gara'!

MESSEJER

[*dewhelys dhe Arthùr*]
[427a ^{3191a} Arthùr dê, bys in henna
^{3192a} precyùs yw sur,
^{3193a} Arlùth Duw re'th cùssulya!
^{3194a} Ny yll tavas reportya
^{3195a} i'n tor'-ma meur
^{3196a} a'th noy, yw re dhyspùyssant,
^{3197a} fol ha trynk avell turont.]

[*Teyr fythyonen i'n tyller-ma yw rùttys, ytho pùptra heb bos scrifys yn perfeth.*]

MESSEJER

[*dhe Arthùr*]
427b ^{3191b} Arthùr dê, bys in henna
^{3192b} pris yw dhymma,
^{3193b} Arlùth Duw re'th confortya!
^{3194b} Ny yll tavas reportya
^{3195b} i'n tor'-ma myns eus ena,
^{3196b} ha'th noy, yw re dhyspùyssant,
^{3197b} fol ha trynk avell turont,
³¹⁹⁸ tówlys rag dha duwhena!

ARTHÙR

428 Elhas, elhas, elhas ha gu!
³²⁰⁰ Govy rag spit! Tru, a Dhuw!
Drefen ev dhe wul drog dhymm,
ogh, tomhas ow galarow:
elhas na vena marow!
Dhywgh y tov vy glew ha lymm.

429 ³²⁰⁵ Howen, omma te a drig
rag dyfen an pow orth bryg.
Me a dryst dhys nos ha dÿdh.
Sicut noui te barum
omnium Galliarum,
³²¹⁰ an governans te a vÿdh.

HOWEL

430 Parys o'vy dhe'th onour!
Gans oll ow nell ha'm socour
Nefra dhyso ny falla'.

ARTHÛR

Gramercy, jentyl Howen,
³²¹⁵ ha me dhys maga lowen
a'n tal mara calla'.

431 Deun ahanan, Bew-y-Gig!
Ow holon yw tedhejyk
warlergh dyswul ow enmy.
³²²⁰ Kyn fe in cres meneth horn,
me a'n dyvyn a dhew dhorn
in hast, *by Godys body!*

MYTERNES

432 Modreth, bÿdh war! Omwra crev!
Avell bodhiak sÿth y whreth –
³²²⁵ ArthÛr a dheu solvegyns!

MODRETH

A varwa awos arveth
nynj yw gwyw dhe varhogeth.
Whath ow forpos me a sens!

433 Me re dhanvonas defry
³²³⁰ Dûk an Saxons, Chellery,

dhe whelas myns a gaffa
a bagans in Jermany,
et subvenient Picti.
Gweres lowr a dheu dhymma.

434 ³²³⁵ An dûk a'n jevyth pòr wir
rag y lavur oll an tir
a Dhowr Hùmbyr dhe Scotland
ha myns a'n jeva Horsùs
'berth in Kynt ha Hengystùs
³²⁴⁰ in termyn Vortygernùs
when he was king in this land.

[Vortygernùs Mytern an pow-ma]

CHELLERY, DÛK AN SAXONS
435 Hail, *King Modreth in the thron!*
Gans plenty a soudoryon
awotta vy devedhys!

MODRETH

³²⁴⁵ Welcùm, cosyn Chellery!
Gans gweres ahanowgh why
ow escar a vÿdh ledhys,
an cothwas, my ny'm beus dowt.
Deun ahanan in unn rowt!
³²⁵⁰ Der agas gweres
gwren ev marow
gans tus ha boyes iwys,
re'm Arlùth Duw heb parow!

[Yma Modreth ow skynnya gans y dhywysyon.]

MODRETH

436 Eâ, an crothak
³²⁵⁵ in hast y fÿdh dielhys.

ARTHÛR

Merowgh ple ma an cronak!
Kepar dell yw molothak,
deun warnodha gans meur gris!

437 Ow servantes, mara'm kerowgh,

³²⁶⁰ a'gas dyhow prederowgh,
ha bedhowgh war
na glôwo agas dolours
onen vÿth a'gas amours,
cothman vÿth car.

438 ³²⁶⁵ Modreth kyns oll y fynnas
ahanowgh an derivas,
an fekyl-fâls.
Saw ny vÿdh gweyth gweth ès fol
pàn y'n crenaf, Calesvol –
³²⁷⁰ me a'n dyhals!

MODRETH

439 Owt! Ny vÿdh vas, me a grÿs,
na ny vien dielhys,
na ve bodh Duw a'n gwelha.

[Omma ymowns y ow metya dew ha dew.]

Tròm re godhys in awhêr!
³²⁷⁵ Re'm Arlùth a'm pernas ker,
ny wortaf omma pelha!

[Omma yma Augel ha Gawen ow merwel.]

ARTHUR

440 Ow thraitour re'm gohelas!
Drog-chauns wâr an kenweles,
na alsen ny têwlel dial!

[Ena gas Modreth dhe fia ha wosa henna dhe jaunjya.]

³²⁸⁰ Re Crist a'm pernas i'n prenn,
dry oll wlas kynth ellen,
whath ny a vÿdh orth an fall!

441 Warnodha, Duw, tal dial!
Now, mytern Scotland, Augel,
³²⁸⁵ ha Syr Gawen yw marow.
Y o chif ow marhogyon.
A Dhuw, gohy ow holon
rag trystans ha galarow!

Kay Wynn, an dûk,
³²⁹⁰ ha Bedwyr a veu ledhys
in cres ost mytern Mêdes,
pàn veu Lûcy dybennys,
mayth ov cudhys, re Synt Lûk!

[Arthùr a wra kerdhes gans y soudoryon in plain an gwary.]

KENSA MESSEJER

[dhe'n vyternes ow leverel:]

442 Hail i'th tour, ow arlodhes!
³²⁹⁵ Defies sur yw Modres.
Arthùr re'n hodyas garow.
Mar wir dell o'vy Jacka,
ev a'n jevyth an lacka
hag in hast a vÿdh marow!

MYTERNES

443 ³³⁰⁰ Ny wòn vÿth ple hallaf mos.
Â, Duw a vynn shâmys ow bos
ha'm garr settys der hy benn.
Elhas, ny yll bos na hen!

KENSA MAGHTETH

444 Tru! Te a veu ken tresow:
³³⁰⁵ mab servya, arlodhesow
pòr teg iwys,
gwas glinyow ha gweresow
ha gwary, bry ha bysow!

MYTERNES

[Rest a'n gweyth yw gyllys dhe goll.]